ŠENTJERNEJSKO glasilo

GLASILO OBČINE ŠENTJERNEJ – Letnik XXIV – Številka 163 – Junij-julij 2022

06 : OBČINA OBVEŠČA
Slavnostna akademija ob dnevu državnosti

10 : OBRAZI OBČINE
Suzana Plut - prostovoljka hospica

16 : IZ DELA DRUŠTEV
Najboljše slovenske salame prihajajo iz Šentjerneja

IZPOSTAVLJAMO

OBČINA OBVEŠČA
04 Šentjernejska učna pot tarča vandalizma

GOSPODARSKI UTRIP
08 Predstavljamo Sofrić Studio

ZGODILO SE JE
12 Župan sprejel najuspešnejše devetošolce

ZGODILO SE JE
13 80. jubilej Antona Trpina

ZGODILO SE JE
13 Dobrodelni operni maraton povezal štiri občine

ZGODILO SE JE
14 Zborovski BUM v Šentjerneju

IZ DELA DRUŠTEV
16 Trojna zmaga šentjernejskih salamark

IZ DELA DRUŠTEV
18 Novo gasilsko vozilo za PGD Groblje

IZ ŠOLSKIH KLOPI
22 Slovo generacije 2013-2022

S KNJIŽNIH POLIC
30 Knjiga gre na počitnice - fotografski natečaj

ŠPORT
37 Uspešni nastopi kasačev v Šentjerneju

Šentjernejsko glasilo, glasilo občine Šentjernej, letnik XXIV, številka 163, junij-julij 2022. Odgovorna urednica: **Sabina Jordan Kovačič**, članice uredniškega odbora: **Mojca Lampe Kajtna**, **Darija Kovačič**, **Andreja Topolovšek**, izdajatelj: **Občina Šentjernej**, oblikovna zasnova in prelom: **Uroš Duh, HUD studio**, tisk: **Tiskarna Jordan Krško**, naklada: **2300 izvodov**, fotografija na naslovnici: **ob Krki**, foto: **Katarina Lan**. Šentjernejsko glasilo je vpisano v razvid medijev Ministrstva za kulturo RS pod zaporedno številko 138. **ISSN 1581-6001**. **Prispevke lahko pošljete na elektronski naslov: sentjernejsko.glasilo@sentjernej.si** ter na naslov **Občina Šentjernej, Prvomajska cesta 3a, 8310 Šentjernej**, s pripisom **"Za Šentjernejsko glasilo"**. Uredništvo si pridržuje pravico do presoje o primernosti člankov glede na novinarski kodeks in po dogovoru z avtorjem članka.

NASLEDNJA ŠTEVILKA IZIDE 11. AVUSTA 2022.
Vaše prispevke nam pošljite najpozneje do 22. julija 2022.

Spoštovane bralke in bralci,

prvi julijski dnevi so za nami in že lahko občutimo, da smo krepko zakorakali v poletne dni. Zagotovo ni vsak izmed nas ljubitelj vročine in nevšečnosti, ki smo jim zadnje čase vse bolj pogosto priča. Priznati pa si moramo, da smo se še kako razveselili daljših in toplejših dni.

Mesec junij so zaznamovala različna praznovanja. Najprej praznujemo vsi tisti, ki preprosto uživamo v poletnih dneh, šumenju valov, pogledu na cvetočo sivko, hlajenju v senci z osvežilno pijačo v roki, vonju pokošene trave … Praznovali so osnovnošolci in dijaki, ki so šolske torbe za dva meseca postavili v kot ter odšli na zaslužene počitnice. Praznovala pa je tudi naša Slovenija in z njo mi vsi. S slavnostno akademijo smo se ji poklonili tudi v Šentjerneju.

Dogajanje v naši občini je bilo v mesecu juniju zelo pestro in zanimivo, kar nekaj utrinkov smo zbrali v tokratni številki glasila. Zagotovo boste v njej našli kaj zase.

Prijetno prebiranje in lepe počitniške dni vam želim.

Sabina Jordan Kovačič, *odgovorna urednica*

PROSTOFER S ♥ NA POTI

BREZPLAČNI PREVOZI ZA STAREJŠE V ŠENTJERNEJU – PROSTOFER

Pokličite na brezplačno številko **080 10 10** najmanj 3 dni pred željenim prevozom. V komunikacijskem centru bodo zabeležili vaše podatke in lokacijo prevoza. Po najavi prevoza klicni center obvesti prostovoljnega voznika o prevozu in to sporoči uporabniku, za katerega se opravi prevoz. **Klicni center je na voljo za rezervacije prevozov vsak delovnik med 8. in 18. uro.** Vozniki prostovoljci bodo prevoze opravljali od ponedeljka do petka med 8. in 16. uro, izjemoma pa se lahko dnevi in ure tudi prilagodijo potrebam.

080 10 10

Klicni center je na voljo za rezervacije prevozov vsak delovnik med 8. in 18. uro.

Poročilo s 23. redne seje Občinskega sveta Občine Šentjernej

Sprejeli Pravilnik o subvencioniranju malih komunalnih čistilnih naprav in 1. rebalans proračuna Občine Šentjernej za leto 2022

OU OBČINE ŠENTJERNEJ

UROŠ VIDE

Občinski svet Občine Šentjernej je imel v sredo, 22. junija 2022, triindvajseto redno sejo. Seja je potekala v rdeči dvorani Kulturnega centra Primoža Trubarja. Na dnevnem redu je bilo dvajset točk.

Občinski svetniki in svetnice so se na seji seznanili s postopkom Sprememb in dopolnitev občinskega prostorskega načrta in s Poročilom o prostorskem razvoju Občine Šentjernej. V nadaljevanju so sprejeli Poslovno poročilo Komunale Novo mesto d. o. o. za leto 2021 in Letno poročilo JP EDŠ, d. o. o. Šentjernej za leto 2021, podali pa so tudi soglasje k imenovanju Gašperja Bregarja za direktorja JP EDŠ, d. o. o. Šentjernej za mandatno dobo 4 let.

V nadaljevanju so svetniki in svetnice potrdili Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode v občini Šentjernej in sprejeli Pravilnik o sofinanciranju malih komunalnih čistilnih naprav in hišnih črpališč na območju občine Šentjernej, ki je osnova za objavo razpisa za sofinanciranje izgradnje in postavitve malih komunalnih čistilnih naprav in hišnih črpališč na območju občine Šentjernej.

Občinski svet Občine Šentjernej je sprejel tudi Sklep o podelitvi nagrad in priznanj Občine Šentjernej za leto 2022 in Sklep o soglasju k cenam storitve pomoči družini na domu v občini Šentjernej. Sprejeli so tudi Lokalni program za kulturo Občine Šentjernej za obdobje 2022–2026, Sklep o imenovanju občinske volilne komisije, Sklep o imenovanju posebne občinske volilne komisije in Sklep o imenovanju komisije romske skupnosti.

Ob zaključku seje so svetniki in svetnice sprejeli Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o kategorizaciji občinskih cest v občini Šentjernej, ki je podlaga za umestitev nove povezovalne ceste na vzhodno območje Šentjerneja in sprejeli Odlok o javnih površinah v občini Šentjernej, sprejeli pa so tudi Odlok o 1. rebalansu proračuna Občine Šentjernej. ■

Sprejet 1. rebalans in potrjene prve spremembe letošnjega proračuna

ANDREJA TOPOLOVŠEK

Občinski svet Občine Šentjernej je na 23. redni seji dne 22. 6. 2022 sprejel 1. rebalans proračuna Občine Šentjernej za leto 2022.

S 1. rebalansom letošnjega proračuna so prihodki oblikovani v višini 10.407.287,58 evrov in načrtovani odhodki v višini 10.130.910,98 evrov. Najpomembnejše spremembe proračuna za leto 2022 so: (1) Zaradi novih dejstev in okoliščin se spreminja jo višine planiranih sredstev za investicijske projekte: ureditev infrastrukture v Dol. Stari vasi (III. faza), občinski prostorski načrt (OPN), pokopališče Gradišče pri Šentjerneju, ureditev infrastrukture v Dol. Maharovcu, izgradnja mostu v Mršeči vasi z infrastrukturo, celovita energetska prenova javnih objektov v lasti Občine Šentjernej. Spremembe so tudi na področju tekočega in investicijskega vzdrževanja cestne infrastrukture. (2) Vključujemo tudi dodatna sredstva za nove projekte in aktivnosti: pridobitev projektne dokumentacije za zalogovnik grezničnih gošč in za protipoplavno ureditev struge potoka Kobila, načrtuje se tudi izdelava projektov za nadgradnjo obstoječih poti v povezovalno cesto Šentjernej in za krožišče pri stadionu na R2-419. (3) V načrtu letošnjega leta je tudi pridobitev polnilnice za električna vozila, dodatno se zagotavljajo sredstva za sofinanciranje programov v kmetijstvu in nabavo malih komunalnih čistilnih naprav ter hišnih črpališč. (4) Za potrebe športnih aktivnosti se bodo zagotovili sanitarni in garderobni kontejnerji za lažje izvedbe športnih aktivnosti, kar je posledica izvedbe projekta Celovita energetske prenove javnih objektov in planirane izgradnje športne dvorane v Šentjerneju. Celotno gradivo sprejetega 1. rebalansa za leto 2022 je objavljeno na občinski spletni strani, da si ga lahko še podrobneje ogledate. ■

UREDITEV POKOPALIŠČA V GORENJEM GRADIŠČU

Obzidje pokopališča je v celoti zgrajeno, potrebna je še stabilizacija in sanacija vhodnega portala. Trenutno se izvajajo dela na prometnih površinah ter gradnja parkirišča. Dela bodo zaključena v poletnih mesecih. ■

OU OBČINE ŠENTJERNEJ

REKONSTRUKCIJA CESTE V DOLENJI STARI VASI

Rekonstrukcija ceste v Dolenji Stari vasi v območju od križišča proti Selam do gasilskega doma je končana. Izvedena je širitev ceste, zgrajen je hodnik za pešce, javna razsvetljava ter meteorna in fekalna kanalizacija. Vgrajeno je tudi črpališče s tlačnim vodom za fekalne vode. ■

Na objektih Osnovne šole Šentjernej in na podružnični osnovni šoli Orehovica se izvajajo dela v okviru projekta pogodbenega zagotavljanja prihrankov rabe energije z namenom energetske sanacije javnih objektov v lasti Občine Šentjernej.
Na Osnovni šoli Šentjernej se ureja hidroizolacija temeljev, poteka menjava stavbnega pohištva in izdelava fasade, pridobljen je tudi projekt statike za preverbo postavitve toplotnih črpalk na ravni strehi novega dela šole nad kotlovnico.
Na podružnični šoli Orehovica se izvaja sanacija ometa pred izdelavo fasade, menja se stavbno pohištvo, zamenjana je streha, zaključena so tudi dela v kotlovnici, kjer gre za prenovo ogrevalnega vira z vgradnjo toplotne črpalke po sistemu zemlja/voda (geosonda).
Izvajalec energetske sanacije je Synco, podjetje za energetske storitve d. o. o., skupaj s partnerjem Tames, podjetje za trgovino, inženiring in storitve d. o. o. ■

ENERGETSKA SANACIJA JAVNIH OBJEKTOV V LASTI OBČINE ŠENTJERNEJ

GRADNJA PARKIRIŠČA PRI PODRUŽNIČNI OSNOVNI ŠOLI OREHOVICA IN OBNOVA IGRIŠČA

Gradnja parkirišča pri podružnični osnovni šoli v Orehovici je končana. Na 900 m² površine je zgrajenih 29 parkirnih mest za osebna vozila, od teh dve parkirni mesti za invalide. V izdelavi je projekt izvedenih del in dokazil o zanesljivosti objekta, s katerim bomo pridobili uporabno dovoljenje. Med poletnimi počitnicami je načrtovana odstranitev cisterne za kurilno olje in nato končna ureditev povezovalne poti med parkiriščem in šolo. Sledila bo obnova igrišča z ureditvijo odvodnjavanja in položitev novega asfalta. ■

ŠENTJERNEJSKA UČNA POT TARČA VANDALIZMA – BODIMO ODGOVORNI DO JAVNIH DOBRIN

OU OBČINE ŠENTJERNEJ

V mesecu marcu je Občina Šentjernej s partnerji projekta (Osnovna šola Šentjernej, Vrtec Čebelica Šentjernej, Društvo čebelarjev Šentjernej in Kmetijska trgovina Cerjak, Cerjak Brod Polona s. p.) v uporabo predala Šentjernejsko učno pot. Sam projekt je bil sofinanciran s strani Republike Slovenije, Evropske unije in Evropskega sklada za regionalni razvoj. Glavni cilj projekta je bil vsem občanom in naključnim obiskovalcem približati naravovarstvene in kulturnovarstvene vsebine brez nepotrebnega poseganja v naravo in samo kulturno dediščino.
Kot vemo, smo si občani, tako sami Šentjernejčani kot tudi prebivalci okoliških vasi, kar nekaj časa želeli, da bi v Šentjerneju imeli jav-

no igrišče z otroškimi igrali. To je v letošnjem letu postalo tudi realizirano in s Šentjernejsko učno potjo smo dobili več kot le igrišče. Nekaj več kot 800-metrska učna pot je javna površina, kjer so med drugim: obnovljen kozolec, nasajene ohranjene stare sorte hrušk in vinska trta, posajene medovite rastline, otroška igrala in igrala za moč, izvir Minutnik in učilnica na prostem.

Kaj pa sploh pomeni pojem javna površina? Javne površine so površine (občinske ceste, javna igrišča, zelene površine, parkirišča, športne in rekreacijske površine, druge javne površine), ki so v skladu z zakonodajo opredeljene kot površine, katerih raba je pod enakimi pogoji namenjena vsem. Z namenom varovanja obiskovalcev učne poti in hkrati tudi varovanja premoženja, bi vas radi opozorili na neodgovorna ravnanja in nepravilnosti, ki smo jih opazili že pred uradno otvoritvijo in jih opažamo tudi sedaj. Zelo neodgovorno je bilo že ravnanje nekaterih posameznikov, ki so še v času gradnje, ko je bilo igrišče še varovano z gradbiščno ograjo, otroke dvignili čez ograjo in jih spustili na igrala, za kar se posledično trava ni zarastla. Da vandalizma in uničevanja površine nekaj dni po otvoritvi in vse do sedaj sploh ne omenjamo. Radi bi opozorili tudi na prelaganje kamenčkov na Minutniku in posledično preusmerjanja toka vode … Ne smemo pa pozabiti tudi na skrbnike živali, ki to javno površino namenjajo za sprehode svojih štirinožnih prijateljev. Skrbniki živali morajo na javnih površinah zagotoviti fizično varstvo živali, tako da so le-te na povodcu in pod nadzorom. Nevarne živali pa morajo na teh površinah nositi nagobčnik. Prav tako so skrbniki živali na javnih površinah dolžni sproti odstranjevati živalske iztrebke in uporabljati smetnjake, ki so za tovrstne odpadke namenjeni, če le-teh ni na tem območju, mora lastnik iztrebke počistiti v zanje ustrezno vrečko in jih odložiti v smetnjake za komunalne odpadke.

Zavedati se moramo, da je pri uporabi javnih površin potrebno odgovorno ravnanje nas vseh. Skrbimo za te površine, kot skrbimo doma, in bodimo vzor pri tem, čeprav gre »le« za javne površine. ■

PROSTOVOLJCI RK V JUNIJU OBISKALI 9000 STAREJŠIH LJUDI

OZRK NOVO MESTO

Tudi letos smo se skupaj s prostovoljci odločili, da spomladi ne organiziramo tradicionalnega srečanja starejših krajanov, kot že zadnji dve leti, ampak obiščemo vse starejše od 70 let na domu. Nabavili smo priložnostno darilce, naši prostovoljci so spakirali pakete, ki so vsebovali piškote in vitaminski napitek, dodali pa smo še zloženko z naslovom *Oblike pomoči starejšim krajanom*. V zloženki so zajete vse možne pomoči od toplih obrokov, pomoči na domu, prevozov, prostočasnih aktivnosti in možnosti materialnih pomoči s kontakti, ki jih lahko starejši poiščejo. V osmih občinah, ki jih pokrivamo z našim delom (MO Novo mesto, Dolenjske Toplice, Mirna Peč, Straža, Šmarješke Toplice, Šentjernej, Škocjan in Žužemberk), so prostovoljci obiskali 9000 starejših krajanov. Pozanimali so se o njihovih potrebah in jim podali informacije, če jih bodo ti potrebovali. To veliko humanitarno akcijo omogočajo vse omenjene občine in krajevne organizacije RK s sredstvi od članarine. ■

SKUPAJ ZA VARNI JUTRI

OU OBČINE ŠENTJERNEJ

Na Občini Šentjernej smo se kot partner v projektu »Skupaj za varni jutri« pridružili prijavitelju projekta Razvojnemu centru Novo mesto d. o. o., Podbreznik 15, 8000 Novo mesto in Lokalni akcijski skupini **LAS Dolenjske in Bele krajine** v sodelovanju z drugimi projektnimi partnerji in prijavili širitev mreže javno dostopnih defibrilatorjev. Kot partner v tem projektu smo namestili pet novih defibrilatorjev, in sicer na gasilske domove **PGD Šentjernej, PGD Cerov Log, PGD Maharovec, PGD Vrhpolje in PGD Ostrog**. V sklopu projekta smo organizirali tudi tečaje prve pomoči in dve delavnici. V jeseni in v prvi polovici prihodnjega leta bomo pripravili še dva tečaja in štiri delavnice. ■

SLAVNOSTNA AKADEMIJA V POČASTITEV DNEVA DRŽAVNOSTI

Na predvečer dneva državnosti, ki ga praznujemo 25. junija, je Občina Šentjernej obeležila spomin na eno največjih prelomnic v slovenski zgodovini – spomin na dan, ko je Slovenija postala formalno neodvisna. Občina Šentjernej je slavnostno akademijo v počastitev dneva državnosti ob 31. obletnici osamosvojitve Slovenije pripravila v petek, 24. junija 2022, v veliki dvorani Kulturnega centra Primoža Trubarja.

TANJA BRATE

TANJA JAKŠE GAZVODA

Kot gostitelj je zbrane nagovoril župan Občine Šentjernej Jože Simončič, ki je dejal, da smo pred 31-imi leti imeli pogum in razum uresničiti stoletne sanje našega naroda po lastni, samostojni in demokratični državi, v kateri smo prvič res sami na svojem in prvič res sami s sabo. Spomnil je tudi, da kljub temu svoboda ni dovolj za celosten in uravnotežen razvoj, saj jo sprejemamo in doživljamo zgolj na splošni družbeni ravni kot možnost, ki ob naši osebni pasivnosti lahko ostane prazna in neučinkovita. *»Živimo v blaginji, živimo v svobodi, lahko povemo, napišemo in storimo vse, kar si želimo. Vsakdo se lahko politično in gospodarsko udejstvuje, lahko svobodno potuje in se odloča o svoji prihodnosti, o tem kdo je in kaj je,«* je še poudaril župan. Dejal je tudi, da meni, da je ključnega pomena za zadovoljnega in srečnega človeka, s tem pa tudi za družbo, človekova osebna svoboda, zavezanost resnici in pravičnosti, torej zavezanost temeljnim in univerzalnim človeškim vrednotam. *»Zaupati in si hkrati upati tvegati. Ne prvenstveno zato, ker se to morda tudi izplača, temveč predvsem zato, ker je tako prav.«* Nadaljeval je z mislijo, da glavni problemi tega sveta niso obstoj zla, sovraštva in laži, temveč je glavni problem človeška brezbrižnost do slednjih. Ob koncu se je zahvalil vsem, ki so sodelovali pri nastanku samostojne in demokratične Slovenije in se trudijo za njen razvoj in ugled tudi danes, naši Sloveniji pa je zaželel tudi v prihodnje mir in blagostanje, vsem nam pa veliko osebne svobode in poguma za dobre odločitve.

Slavnostni govornik je bil poslanec Evropskega parlamenta Franc Bogovič. Vse zbrane je najprej lepo pozdravil, v nagovoru pa preletel zgodovino samostojne Slovenije od njenih začetkov pred dobrimi 31-imi leti vse do danes. Pričel je z umestitvijo dogajanja, ki je vodilo k samostojni in neodvisni Republiki Sloveniji, na časovno premico. Najprej je omenil pomen prve slovenske demokratične stranke – Slovenske kmečke zveze ter pomen podpisa Majniške deklaracije, politične izjave, ki so jo oblikovale slovenske opozicijske stranke leta 1989 in z njo zahtevale suvereno državo slovenskega naroda. Kasneje je spomnil, da je voljo do suverenosti slovenski narod enotno potrdil tudi na plebiscitu 26. decembra 1990, ko praznujemo dan samostojnosti in neodvisnosti, na ta dan je namreč kar 88,5 % Slovencev glasovalo, da Slovenija postane suverena in neodvisna država. Poudaril je tudi, da na slovesnosti obeležujemo spomin na 25. junij 1991, ko je Slovenija formalno postala neodvisna. Na ta dan sta bili sprejeti Deklaracija o neodvisnosti Slovenije in Temeljna ustavna listina o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije, ki sta bili slavnostno razglašeni naslednji dan, 26. junija 1991, na Trgu republike v Ljubljani. Bogovič je obudil tudi spomin na to, da se je dva dni kasneje, 27. junija 1991, z napadom Jugoslovanske ljudske armade začela slovenska osamosvojitvena vojna, v kateri je Slovenija obranila neodvisnost. Poudaril je tudi, da je zelo pomembno, da se izborjene svobode in neodvisnosti zavedamo vsak dan in ju nikakor ne smemo jemati kot samoumevni, predvsem v luči današnje vojne, ki poteka med Rusijo in Ukrajino, pa tudi gospodarske in energetske krize ter podnebnih izzivov. Zavedati se moramo krhkega ravnovesja in biti ponosni na vse, kar smo kot narod dosegli, predvsem pa biti ponosni na vse dosežke na področju športa, kulture in znanosti, ki nas predstavljajo v svetu.

Na slavnostni akademiji, ki so jo zaznamovali ganljivi in mogočni slavospevi domovini, je kot prvi nastopil **Pihalni orkester Občine**

Šentjernej, ki je odigral himno, kasneje pa se je 61-članski sestav, ki letos praznuje 110. obletnico delovanja, predstavil še z glasbenima točkama: *Moja dežela* in z *Avsenikovo Slovenijo*. Sledili sta dve domoljubni pesmi *Videl dežele sem tuje* in *Ljubim te Slovenija* s katerima so program obogatili izjemni pevci **Šentjernejskega okteta**, ki se jim je pri petju spontano pridružila celotna dvorana. S presunljivo interpretacijo in recitacijo avtorske pesmi z naslovom *Ta pesem* je vse navzoče ganila mlada pesnica **Neža Cerinšek**. Kasneje pa so z nastopom navdušile tudi pevke: **Tamara Kos**, **Sara Praznik** in **Nina Radkovič**, s pesmimi: *Čas*, *Ne bodi kar nisi*, *Zelena dežela* in *Tvoje ime, Slovenija* ob spremljavi **Jerneja Šuštaršiča na klaviaturah**. Z mogočno izvedbo pesmi *Srečno mlada Slovenija* je program zaključil Pihalni orkester Občine Šentjernej. Prijetno druženje ob pogostitvi se je nadaljevalo v avli Kulturnega centra Primoža Trubarja.

Občina Šentjernej se iskreno zahvaljuje vsem, ki so sodelovali pri slavnostni akademiji v počastitev dneva državnosti. ■

RDEČA DVORANA
VELIKA DVORANA ANTONA LESJAKA

Predstavljamo SOFRIĆ STUDIO

FOTOGRAF DIRKALNIH STEZ

KLEMEN SOFRIĆ, 21-letni Šentjernejčan, ki ima fotografski talent že v genih, kajti že njegov pradedek je bil šentjernejski fotograf. Klemen pravi, da gre po njegovih stopinjah in nadaljuje družinsko tradicijo. Kot športni fotograf, s svojimi fotografijami dirkalnih stez, osvaja vse konce Evrope. Trenutno kot uradni fotograf največ časa preživi na hrvaškem dirkališču Grobnik.

SABINA JORDAN KOVAČIČ

ARHIV SOFRIĆ STUDIO

Kdaj te je začela zanimati fotografija? Kako si začel s fotografijo? Se morda spomniš svojih začetkov, prvega fotoaparata in prve fotografije?

S fotografijo sem se resno začel ukvarjat pri 17 letih. Že prej sem vedno rad fotografiral in snemal s telefonom. Prvi fotoparat sem si kupil pri 16 letih, ko sem prihranil štipendijo. Fotoparat, katerega sem si kupil, je bil Nikon D5300, prve fotografije so pa bile že iz dirkališča, saj je oče naslednji dan po nakupu šel na dirkališče in to je bil tudi povod, da gremo kupiti fotoaparat.

Kaj ti fotografija pomeni in kaj ti je pri fotografiranju najbolj všeč?

Fotografija mi pomeni vse, saj lahko zaradi nje potujem po svetu. Pri športni fotografiji mi je najbolj všeč to, da lahko neko fotografijo pokažem na več različnih načinov in s tem lahko z njo povem tudi več zgodb.

Kateri so tvoji priljubljeni motivi in kaj z njimi sporočaš? Na katero zvrst fotografije si predvsem osredotočen?

Moja zvrst fotografije je športna fotografija. Največ fotografiram avte, motorje in formule. Katere pa nato naročijo vozniki ali ekipe.

Ali se ti zdi, da je slovenski kulturni prostor dovolj odprt za mlade fotografe?

Mladi fotografi so v težki situaciji, ko hočejo začeti profesionalno pot. Težave se pojavijo že povsem na začetku, ko v srednji šoli iščeš nekoga, kjer bi opravil obvezno prakso ali na faksu za fotografijo. Saj v večini primerov fotografi ne vzamejo študentov. Najlažje za mlade fotografe je, da samo vadijo in fotografirajo stvari, ki jih zanimajo in to objavljajo na socialna omrežja. Ko pa naredijo neki portfolio, pa začnejo kontaktirati manjša podjetja.

Spadaš med mlajšo generacijo fotografov. Bi lahko rekel, da se mladi fotografi v čem razlikujete od starejših kolegov, mogoče vnašate novosti?

Velika razlika, ki jo opažam, če primerjam sebe in starejše fotografe na stezah, je predvsem ta, da velika večina od njih ne gre s trendi naprej. Delajo kar se da minimalne obdelave in to naj bi bilo to.

Bi lahko rekel, da imaš vzornika? Zakaj ravno on?

Nimam vzornika.

Kaj si želiš doseči kot fotograf?

Predvsem si želim, da bi lahko fotografiral po celem svetu in videl čim več dirkalnih stez ter različnih prvenstev.

Se ti je kdaj med fotografiranjem zgodila kakšna anekdota, ki bi jo želel deliti z nami?

Pred nekaj meseci je sprednji odbijač letel 5 m stran od moje glave. Eden od voznikov avtov se je zaletel, a tega nisem slišal, ker smo imeli burjo in od vsega vetra in ostalih avtov nisem slišal nesreče. Nato sem se samo obrnil vstran in videl kako odbijač leti mimo glave. Od takrat nosim na stezi vedno kolesarko čelado, v primeru, da bi se kaj zgodilo, da me vsaj malo zaščiti.

Kako pomembna je pri tvojem delu post produkcija oz. dodatna obdelava fotografij?

Post produkcija naredi večji del fotografije,

saj z različnimi obdelavami, lahko fotografija pove različne zgodbe.

Digitalna fotografija je spremenila naš odnos do fotografij. Nekoč smo jih vlagali v albume in uokvirjali, danes pa fotografiramo vse povprek, večina teh fotografij sploh ne pogleda. Je delo fotografa s pojavom digitalne fotografije izgubilo na romantičnosti?

Ne bi vedel, ker nikoli nisem fotografiral analogno, je pa shranjevanje fotografij danes drago, saj diski niso poceni.

Danes nas velika večina fotografira s telefonom. Koliko fotografij pa sam narediš z njim?

Dosti, saj ko potujem in ne grem delovno naokoli, vse zabeležim s telefonom, saj ga imam takoj in vedno pri sebi.

Katera je najbolj pogosta napaka, ki jo dela večina neprofesionalnih fotografov?

Da ne fotografirajo v RAW formatu ampak samo v JPG formatu.

Pravijo, da fotografija pove več kot tisoč besed. Kaj sploh je, po tvoje, dobra fotografija?

Ko nekomu fotografijo pokažeš in ga vprašaš, kaj mu le-ta pove in ti on pove to, kar si ti misliš o zgodbi fotografije, potem veš, da si delo opravil dobro.

Strast do fotografije je hkrati tvoja služba. Kam vse te vodi tvoja poklicna pot? Kako daleč si pripravljen iti za dobro fotografijo?

Res je, trenutno fotografiram na dirkališču Grobnik kot uradni fotograf in sledim prvenstvo Euro Nascar. Pot pa me tudi v prostem času zanese na kakšna druga prvenstva. Za fotografijo bi šel kamor bi bilo potrebno, saj ko fotografiram zelo uživam in to mi je vse. ■

Predstavljamo SLOVENSKO DRUŠTVO HOSPIC

ŽIVLJENJE JE MINLJIVO DARILO

Slovensko društvo Hospic letos obeležuje že 27. obletnico delovanja. Poslanstvo društva je nudenje celostne oskrbe umirajočim in njihovim svojcem. Želijo si sočutno prisluhniti fizičnim, psihosocialnim in duhovnim potrebam umirajočih, lajšati njihovo trpljenje ter podpirati umirajoče pri doseganju želene kakovosti življenja v domačem ali domu podobnem okolju. Vsaka izguba v nas odpre pot, ki jo do sedaj še nismo prehodili. Na vseh teh poteh pa iščemo vse mogoče načine, kako si olajšati bolečino. Na teh poteh so v veliko pomoč tudi prostovoljci hospica, ena izmed njih je tudi Šentjernejčanka SUZANA PLUT, s katero smo se pogovarjali v tokratni številki.

SABINA JORDAN KOVAČIČ

OSEBNI ARHIV SUZANE PLUT

Umirajoči potrebujejo podporo ljudi, ki jih spremljajo, poleg strokovne opore potrebujejo tudi človeško. Kam segajo začetki spremljanja umirajočih pri nas?

Ustanoviteljica in prva predsednica Slovenskega društva Hospic je bila ga. Metka Klevišar, dr. med. Po njenih besedah so bili prvi prostovoljci preprosta skupina ljudi, ki je verjela, da s svojimi prizadevanji lahko v družbo prinašajo več razumevanja za umirajoče in njihove svojce. Vodilo jih je notranje prepričanje, zavzetost, poštenost … To so bili časi, predsednica društva je bila od leta 1995 do 2002, ko društvo ni imelo posebne podpore medijev, lokalnih oblasti ali kogarkoli, ko je bilo dovolj »slišati« notranji klic, da to morajo storiti. Poleg ustanovitve društva, pisanja knjig, člankov, predavanj, ki jih je ob pomoči ostalih prostovoljcev izvajala, pa je svojo glavno vlogo videla v tem, da je poslušala zgodbe, omogočala ljudem, da spregovorijo o zanje bistvenih vprašanjih življenja in smrti, o svojih izkušnjah, doživljanjih …

Izraz hospic izhaja iz latinske besede hospitium. Kakšni sta vizija in poslanstvo hospica?

Že sama beseda *hospes* pomeni gosta (sprejemanje) in gostitelja (dajanje). Poslanstvo hospica pomeni gostoljubje doma, kjer je prostor za vsakogar in je tisti, ki vstopa, brezpogojno sprejet. Marsikdo se prvič sreča s samim seboj ravno v hospicu, ki je prostor učenja, zgleda, iskrenih dialogov in sprejemanja drugačnosti. Prostovoljci in strokovni delavci pa se ob pacientih ogromno naučimo o življenju, umiranju, medsebojnih odnosih, katere stvari so pomembne v življenju, da je življenje minljivo darilo, kako iskrenost olajša dušo, kako sprejemanje in dajanje sobivata in sta kot

eno … V društvu si prizadevamo, da vsak od nas sprejme dejstvo, da je smrt del življenja, ki ji ne moremo uiti. Je pa kakovost življenja vsakega posameznika odvisna tudi od tega, kako smrt dojemamo, sprejemamo in seveda, kakšen je naš odnos do umirajočih. Končno, vse to je tudi tesno povezano s samim procesom umiranja, kajti obstaja rek, ki pravi, da tako kot živimo, tako tudi umiramo. Naša vizija je svet, v katerem posamezniki in družine, ki se soočajo s procesom umiranja, smrtjo in žalovanjem, izkušajo najboljše, kar jim človeštvo lahko nudi. Hudo bolnim želimo omogočiti, da zadnje obdobje življenja preživijo v potrditvi, da njihovo življenje ni bilo zaman, v harmoniji s samim seboj in svojimi bližnjimi.

Zakaj prostovoljka hospica, vodja prostovoljcev, voditeljica žalujočih?

Ko iz radijskih, televizijskih, medijskih poročanj o nepravičnosti in trpljenju ljudi, slišim grozote, ki jih povzročamo ljudje, ki so posledice pomanjkanja sočutnosti in moralne odgovornosti, jih ozaveščam in se sprašujem: »Kaj na tej mikro ravni lahko storim jaz?; Kaj lahko storim, kar morala govori o dolgu do drugih?; Kje v odgovornosti do sebe in drugih vidim odhajajoče?; Kje vidim ostale žalujoče?; Kje vidim sebe, vsakega od nas, v procesu minljivosti?« Razmišljanja, branje literature, pogovori, spremljanja umirajočih in žalujočih, izobraževanja pri hospicu, so mi dala odgovore. Mnogo njih. In jih želim podeliti. To je brv od preproste dobrodelnosti, do polja poslušanja, slišanja, moči sočutja, moči besed in brezdanjosti molka. Da je samost tisto, kar ozaveščamo, da pa je osamljenost samo naš izbor. In, če osamljenost boli, jo skupaj izgovorimo, podelimo, jo naredimo manj težko, življenje pretočnejše … Vodja prostovoljcev in skupine za žalujoče pa sta samo podaljšani vlogi mojega delovanja znotraj društva. V življenju le malo stvari naredimo popolnoma sami, podpora enako naravnanih, srčnih ljudi, pa mi tudi v vsakdanjiku pomeni zelo veliko. Da se družim z ljudmi, ki prepoznavajo vrednost »dveh ušes« in samo »enih ust«.

Kako to, da ste se odločili, da postanete prostovoljka v društvu hospic? Vam je bilo za to odločitev kdaj žal?

Na svoj način razumem-dojemam in čutim odhajajoče duše »jutrišnjega dne«, ki jih še živeči niti v sanjah ne moremo slutiti. In odhajanje se običajno začne s telesno nemočjo. Spremljanje je zame blagoslov. Kot prostovoljka ga, s hvaležnostjo in ljubeznijo, udejanjam. Naj v nekaj besedah opišem zadnje spremljanje, ki se me je dotaknilo celostno, v telesu in duhu.

»Ko je V. opisovala svoje življenje, ga je opisovala brez glorifikacije, brez samo smiljenja, olepševanj, natikanja okrasij … Le z dejstvi, mehkimi besedami, tihim pišem besed … nobene besede obžalovanja nad storjenim, ali nad tem, kaj je še potrebno storiti … samo soočenje s trenutkom, koliko je zmožna storiti sedaj … v premagovanju telesne nemoči se ji je občasno nagubal obraz, solze ni potočila … jih je, samo v trenutkih, ko je svojo nemoč povezovala z obremenjenostjo domačih … Veliko ji je pomenilo, da je dišalo iz kuhinjskih loncev, da je dom dišal po svežem … da je smeh odzvanjal ob dovtipih … dotikov ji nikoli ni bilo preveč … sprejemala jih je s hvaležnostjo, z žarom v očeh … s hvaležnostjo ob brisanju vseh kapljic, ki so zašle s poti … masiranju drobnih in negibnih rok … mrzlih nog, ki so »oživele« pod rokami … ko je obleka komaj zadrževala tisto nekaj toplote, ki jo je V. telo še bilo sposobno ustvarjati …«

In seveda je odhajanje drugih, učenje za še živeče. In tako ga tudi sprejemam. Kot učenje za življenje, da ne spregledam bistva življenja, da sem sposobna sprejemati spotike, opotekanja in padce … samo živeti, opazovati in ja … ljubiti. Ali mi je bilo kdaj žal? Niti za trenutek.

Kako sploh postaneš hospic prostovoljec? So potrebna kakšna usposabljanja?

Usposobljenost in dobra pripravljenost prostovoljcev pri delu je nujna. Vsak prostovoljec mora opraviti začetno usposabljanje 12-ih srečanj, s katerimi tematsko pridobimo strokovno podlago za vključenost v programe društva. Izobraževanja so tudi na mesečni ravni, ki vključujejo intervizije, tematska predavanja, delavnice. Pri delu so nam v pomoč tudi zaposleni strokovni delavci.

Veliko ste v stiku z ljudmi, katerih življenje se bliža koncu, ter na drugi strani z ljudmi, ki so se soočili z izgubo. Vemo, da je pri nas smrt tabu tema in da si pred njo pogosto zatiskamo oči. Ali na tem področju morda opažate kakšen napredek, če primerjate z vašimi začetki? Kakšno pot moramo ubrati, da bi postala smrt nekaj, o čemer bomo lahko odkrito spregovorili?

V zadnjih desetih letih aktivnega dela v društvu opažam, da se je pripravljenost ljudi za udeležbo predavanj in delavnic opazno povečala. Znotraj programa detabuizacije je naš namen, da z izvajanjem različnih oblik izobraževanj in publicistične dejavnosti ustvarjamo pogoje, ki povzročajo družbene spremembe odnosa do smrti in umiranja, predvsem pa, da pripomoremo k izboljševanju kakovosti oskrbe v procesu umiranja in žalovanja.

Sprašujete me o poti spoznanj … Edina pot, ki nam nudi prave odgovore na zastavljeno vprašanje, je pot k sebi. In pot »k sebi« nima navodil, vsak je »garmin« zase. Če dovolj vztrajno in čuječno iščemo, jo najdemo … in vsi odgovori so biseri, ki jih pobiramo sproti …

Bi nam lahko na kratko povedali kaj o področju paliativne nege pri nas in mogoče zunaj naših meja. Kakšno oskrbo nudite v hospicu?

V društvu izvajamo različne programe. Pri **spremljanju umirajočih bolnikov in njihovih svojcev na domu**, s timskim pristopom strokovnih delavcev in prostovoljcev, sooblikujemo varen prostor za vse vključene. Ob naši podpori želimo, da zmorejo v sebi prepoznati in aktivirati lastne vire moči, da ostanejo povezani s pomembnimi osebami v svojem življenju, da po potrebi razrešijo in uredijo ter zaključijo odnose in polno živijo do konca. V **programu žalovanja odraslih po izgubi bližnje osebe** organiziramo delavnice, skupine za žalujoče, obiske na domu, obiske na društvu, posvetovanja, družabna srečanja, nudimo strokovno pomoč, podporno gradivo …

Program žalovanja otrok in mladostnikov po izgubi bližnje osebe pa zajema sodelovanje z osnovnimi šolami, njihovimi socialnimi delavci, izvajamo ga v obliki individualnih pogovorov, kreativnih delavnic, tabora za otroke in mladostnike – »Tabor za levjesrčne«. V **program detabuizacije** pa spadajo vsa predavanja, seminarji, učne delavnice, kjer udeleženci lahko preverijo lasten odnos do smrti ter izrazijo morebitne stiske in strahove, ki se ob tem pojavijo.

Zagotovo je že kdo izmed bralcev vsaj enkrat slišal za HIŠO HOSPIC, sedaj LJUBHOSPIC. Mogoče še kakšna beseda o tem …

Hiša hospica je namenjena bolnikom v zadnjem obdobju bolezni in procesu umiranja. Hudo bolnim in njihovim svojcem nudi celostno oskrbo hospic, ki jo izvaja interdisciplinarni tim Hiše hospica (zdravnik, dipl. med. sestra, socialna delavka, medicinske sestre, negovalke, gospodinja, prostovoljci). V hiši je 12 enoposteljnih sob, bolniki pa lahko s svojimi domačimi souporabljajo dnevni prostor, jedilnico, čajno kuhinjo, teraso, kapelo, knjižnico in zunanji vrt.

ZA NA POT, VAŠO LASTNO, VAM STISKAM POD PAZDUHO NASLEDNJO LITERATURO:

- *Adrian P. Kezele:* **ŽIVLJENJE-SMRT-ŽIVLJENJE**
- *Bronnie Ware:* **5 NAJPOGOSTEJŠIH OBŽALOVANJ PRED SMRTJO: KAKO SO MI UMIRAJOČI SPREMENILI ŽIVLJENJE**
- *Jorge Bucay:* **POT SOLZA**
- *Ervin Laszlo:* **DOŽIVETJA AKAŠE**
- *Viktor E. Frankl:* **KLJUB VSEMU REČI ŽIVLJENJU - DA**

Če se vam poraja kakšno vprašanje in v tem pogovoru niste našli odgovora, lahko kontaktirate izpostavo društva hospic za Dolenjsko, Posavje in Belo krajino na 051 454 845. ■

SPREJEM NAJUSPEŠNEJŠIH DEVETOŠOLCEV PRI ŽUPANU OBČINE ŠENTJERNEJ

V Kulturnem centru Primoža Trubarja je v sredo, 22. junija 2022, župan Občine Šentjernej Jože Simončič sprejel najuspešnejše devetošolce Osnovne šole Šentjernej. Tradicionalnega sprejema pri županu se je letos udeležilo 19 učencev vseh treh devetih razredov.

TANJA BRATE

Župan je mladim čestital za številne uspehe, tako na učnem kot tudi za dosežke na kulturnem in športnem področju, ki so jih že dosegli, v želji, da bodo tudi v prihodnje tako uspešni na vseh poteh, ki jih bodo ubirali in da se bodo vedno radi vračali domov v svojo občino Šentjernej. Ob zaključku osnovnošolskega šolanja jim je svetoval, naj se čim bolj aktivno vključujejo v družbeno življenje, si razvijajo kritično mišljenje in širino svojega pogleda na svet ter jih povabil, da sooblikujejo prihodnost občine in mu predstavijo svoje poglede na življenje v Šentjerneju. Župan je poudaril tudi naj se v življenju pogumno in drzno lotevajo izzivov, si poiščejo svoj košček sreče in naj bodo vedno ponosni nase in na to, od kod prihajajo. Devetošolci so se v nadaljevanju županu predstavili in povedali kam bodo usmerili svoje nadaljnje korake v življenju. Tudi ravnatelj gospod Aljoša Šip je mladim v slovo namenil nekaj vzpodbudnih besed, predvsem pa je poudaril pomen strpne komunikacije in gradnje kakovostnih in trdnih medosebnih odnosov, obenem pa se je zahvalil tudi razredniku in razredničarkama devetošolcev: Romanu Turku, Klavdiji Kranjec in Slavici Jordan.

V nadaljevanju je župan 19-im učencem, ki so bili še posebej marljivi in vztrajni pri doseganju svojih ciljev, podaril knjigo z naslovom *Brata Gorišek - vizionarja smučarskih poletov* ter simbol občine – šentjernejskega petelina. Prejeli so jih: **Klara Drečnik**, **Ula Grgovič**, **Aleksander Kirar**, **Manca Merlin**, **Tia Strommer**, **Marcel Črtalič**, **Brina Jurše**, **Neža Martinčič**, **Hana Perše**, **Petra Vidovič**, **Lan Cvelbar**, **Lucija Golobič**, **Enja Hočevar**, **Ožbej Hosta**, **Lana Hudoklin**, **Tjaša Jurečič**, **Peter Martinčič**, **Žana Mikec** in **Zoja Špilar**.

Druženje v avli kulturnega centra se je nadaljevalo s sproščenim klepetom ob sladkih dobrotah Društva kmetic Šentjernej ter zaključilo s spominskim fotografiranjem. ■

80. JUBILEJ ANTONA TRPINA

MATEJ GNIDOVEC

TANJA JAKŠE GAZVODA

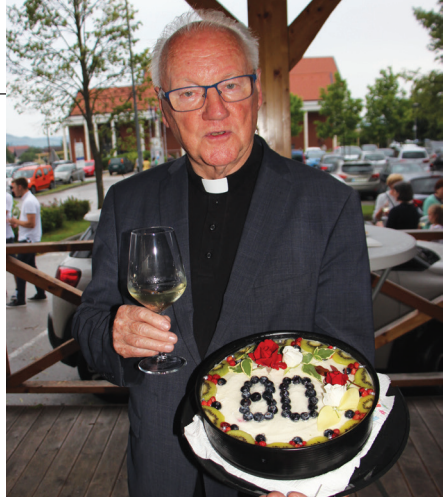

V soboto, 4. junija, je svoj 80. jubilej praznoval naš šentjernejski župnik, dekan msgr. Anton Trpin. Šentjernejsko župnijo je prevzel leta 1987 in od takrat med prebivalci pod Gorjanci, kot pastir, deluje z vso predanostjo. Vsa ta leta se je kot predan duhovnik srečal s tisočimi ljudmi, možmi in ženami, otroki in mladeniči, starci in starkami, bolnimi in zdravimi, bolj ali manj vernimi ali drugače mislečimi. Vsako srečanje in beseda je bogastvo. Bogu in staršem v zahvalo je na svoj rojstni in krstni dan daroval sveto mašo v rodnih Rovtah, kar je bila njegova dolgoletna želja. Na predvečer, v petek po večerni sveti maši, smo župljani presenetili gospoda župnika s pogostitvijo in pozdravi. Za pesem so poskrbeli Šentjernejski oktet ter cerkveni mešani in otroški pevski zbor. V imenu Župnijskega pastoralnega sveta je g. župniku čestitala ga. Marjanca Vide, v imenu pevskega zbora g. Gregor Smolič in g. Lojze Simončič. V imenu občine je častnemu občanu čestital g. župan Jože Simončič. Čestitke so izrekli tudi mlajarji, prijatelj g. Andraž Rumpret in ostali zbrani. Za pogostitev so poskrbele članice Društva kmetic Šentjernej in člani ŽPS, vino pa so prinesli lokalni vinarji. Vsi vemo, da je našega g. župnika težko presenetiti, tokrat pa je uspelo. :) Želimo mu obilo Božjega blagoslova in zdravja ter tisto, kar vedno sam doda – »zdrave pameti«. ■

DOBRODELNI OPERNI MARATON

TANJA BRATE

TANJA JAKŠE GAZVODA

Ob svetovnem dnevu teka, ki je letos potekal v nedeljo, 5. junija, je Zavod za turizem, kulturo in šport Šmarješke Toplice v sodelovanju z ambasadorko projekta Ireno Yebuah Tiran, mednarodno priznano mezzosopranistko in maratonko, združil tri pomembna področja: kulturo, šport in dobrodelnost, ter povezal 4 dolenjske občine, med drugim tudi občino Šentjernej.

Irena je svoj Dobrodelni Operni Maraton – DOM pričela v Šmarjeti, nadaljevala v Novem mestu, pritekla v Šentjernej, nato v Škocjan in se vrnila v Šmarjeto. Na 50 kilometrov dolgi poti je imela sedem postankov, kjer je s svojimi pevskimi prijatelji zapela po eno od opernih arij.

Dogodek je imel tudi dobrodelno noto, saj je Irena z dobrodelnim opernim maratonom zbirala sredstva za štiri mlade upe, ki so na dobri poti, da se na športnem ali glasbenem področju povzpnejo v višave. To sta atleta Klara Lukan iz Šentjerneja in Lovro Šimec iz Stopič ter glasbenika Ema Starešinič iz Novega mesta in Jan Arh iz Krškega.

Delček dobrodelnega dogajanja se je odvil tudi v naši občini – pri gostilni Turk v Maharovcu in pred Kulturnim centrom Primoža Trubarja v Šentjerneju. Sprejem Irene, ki so se ji pridružili tudi naši Modri tekači, atleti, glasbeniki in drugi podporniki ter seveda petelin Jernej, je bil čudovit! ■

ZBOROVSKI BUM V ŠENTJERNEJU

ELIZABETA KUŠLJAN GEGIČ

TANJA JAKŠE GAZVODA

V četrtek, 19. maja, se je pred Kulturnim centrom Primoža Trubarja zgodil ZBOROVSKI BUM.

To pomeni, da je nastopilo blizu 200 mladih pevcev, ki so v Šentjernej prišli iz različnih šol. Bistvo srečanja je bilo, da so vsi peli naenkrat! Za številne obiskovalce je bila to čudovita glasbena izkušnja.

Zapeli so učenci iz OŠ Šentjernej – podružnica Orehovica, učenci OŠ Frana Metelka Škocjan, učenci iz OŠ Šmarjeta in OŠ Otočec. Prireditev je organiziral Javni sklad RS za kulturne dejavnosti (JSKD), območna izpostava Novo mesto v sodelovanju z Zavodom za šolstvo RS.

Pevci so ob spremljavi klavirja zapeli osem pesmi – slavnostno so začeli z Zdravljico, zaključili pa z radoživo popevko Zemlja pleše. ■

DEŽELAK JUNAK V ŠENTJERNEJU

TANJA BRATE

TANJA JAKŠE GAZVODA

Ekipa Radia 1, ki je na desetdnevnem dobrodelnem kolesarskem popotovanju po Sloveniji z voditeljem Miho Deželakom že 8. leto zapored zbirala denar za počitnice otrok iz socialno ogroženih družin, je svojo 3. etapo v petek, 3. junija 2022, pričela v Šentjerneju.

Pred Kulturnim centrom Primoža Trubarja se je že ob 7. uri zjutraj zbrala številna skupina navdušenih podpornikov, ki je Deželaka pospremila na pot po Dolenjski z zaključkom v Ljubljani. Junaka so prišli pozdraviti otroci Vrtca Čebelica Šentjernej, kolesarji iz Športnega društva Trapci, številni posamezniki in župan Občine Šentjernej. Vsi zbrani so izrazili podporo akciji zbiranja sredstev, saj je humanitarna nota tega projekta Radia 1 zelo plemenita – odpeljati na morje tiste otroke iz socialno ogroženih družin, ki še niso videli morja, saj si prav vsak otrok zasluži počitnice.

Akcija se je zaključila zelo uspešno, saj so s poslanimi SMS-i in zbranimi donacijami skupaj uspeli zbrati za počitnice otrok kar 924.116,75 evrov. Bravo, Deželak JUNAK! ■

TROJNA ZMAGA ŠENTJERNEJČANK NA FINALU SLOVENSKIH SALAMIAD

SABINA JORDAN KOVAČIČ

LIDIJA MARKELJ, *Dolenjski list*

Letošnje 26. finale slovenskih salamiad je po dveh letih premora zopet potekalo kot sicer, z zaključno javno prireditvijo, ki se je odvila zadnji vikend v mesecu maju, v okviru Festivala cvička v Novem mestu.

V okviru Zveze društev salamarjev Slovenije je bilo v letošnjem letu organiziranih 13 lokalnih salamiad, na katerih so ocenili 481 vzorcev domačih salam. Ocenjevalci so pri ocenjevanju upoštevali okus, vonj in zunanji izgled. V finale se je uvrstilo 64 najboljših vzorcev salam iz

lokalnih tekmovanj. Strokovna komisija, v sestavi Andrej Košak, Franc Luzar, Drago Košak, Braco Miroševič, Dušan Lipej in Dean Kokot, je imela tudi tokrat veliko dela, hkrati pa je bila enotna, da so bili izdelki zelo kakovostni, kar pričajo tudi ocene. Prvič v zgodovini tekmovanj se je zgodilo, da so se na prva tri mesta uvrstile ženske tekmovalke in prav vse prihajajo iz občine Šentjernej. Zmagala je Jožica Fabjan iz Dolenjega Gradišča pri Šentjerneju (ocena 51,7), druga je bila Jerneja Vide Verbič iz Brezja pri Šentjerneju (ocena 51,5), tretje mesto pa je dosegla salama Irene Ponikvar iz Dolenjega Gradišča pri Šentjerneju (ocena 51). Čestitamo! ■

IZ DELA DRUŠTEV

ZELIŠČARSKA DELAVNICA

MOJCA PUCELJ

ARHIV TD VRHPOLJE

18. maja smo v Turističnem društvu Vrhpolje pripravili zeliščarsko delavnico. Na lepo sončno popoldne nas je obiskala Mateja Redenšek Črepinšek, po poklicu farmacevtka, po duši pa zavzeta zeliščarka. V prostem času zelo rada nabira zelišča in rastline ter jih uporabi tako za čajne mešanice, tinkture, izziv pa ji je narediti tudi kakšno uporabno kremico za lajšanje bolečin.

Ob 17. uri smo se zbrali na znani vrhpoljski lokaciji v Vrbjeh. Prišlo nas je kar nekaj gospodinj, ki vsaj že nekaj vemo o čajčkih in o njihovi zdravilni moči. Mateja pa nas je spomnila na še marsikatero že pozabljeno modrost in kako pomembno je, da se, kljub hitremu tempu življenja, zavedamo pomembnosti stika z naravo. Skupaj smo se sprehodile po travniku, se ustavile ob zanimivih rastlinah in izvedele še marsikaj novega in koristnega. Navdušene smo bile nad pripravo tinktur.

Žal ni bilo med nami nobenega moškega predstavnika, pa nam je vseeno uspelo doživeti sprehod v lepem vremenu.☺ Na koncu smo

se pri eni izmed gospodinj posladkali s prvimi letošnjimi češnjami. Po dvournem sprehodu smo se počasi odpravile nazaj v Vrbje, kjer smo lahko pogledale tudi v Matejine knjige, saj s črko zapisanega zaklada, ne more nadomestiti nobena internetna povezava. ■

Prevezanih oči preko ovir na balo.

Zmagovalne ekipe: Šentjernejski skavti (sredina), Kmetija Vrtačič (levo), Pahovca (desno) s predsednikom TD Zvon in županom Občine Šentjernej.

17. KMEČKE IGRE V GRADIŠČU

NEJA ANTONČIČ

JANJA ŠKEDELJ

Turistično društvo Zvon Gradišče je ob 20. obletnici delovanja v soboto, 11. 6. 2022, priredilo že 17. kmečke igre občine Šentjernej, ki jim je sledil zabavni večer z ansamblom Mladi Dolenjci. Igre so po dveh letih premora znova priredili na običajnem prostoru, udeležilo se jih je 9 ekip, sestavljenih iz petih tekmovalcev, edini pogoj je bil, da je vsaj eden od tekmovalcev ženska ali dekle. Največ simpatij so poželi najmlajši udeleženci iger – otroci iz Gradišča, ki so nastopili pod imenom Zvončki. Igre so bile kot vedno zelo zabavne, tekmovalci so se pomerili v petih preizkušnjah: pri prvi igri so se morali s prevezanimi očmi med ovirami vzpeti na balo h kikirikajočemu »petelinu« iz njihove ekipe, v drugi igri so si skušali čim hitreje preobleči majico, v tretji so s hrbti nosili žoge in hkrati v rokah nosili vedra, četrta igra je zahtevala natančno ciljanje golov iz ležečega položaja, nazadnje pa so tekmovalci v vedro metali mokre gobice.

Zmagala je ekipa Šentjernejski skavti, drugo mesto je osvojila ekipa Kmetija Vrtačič, tretje mesto pa je osvojila ekipa Pahovca. Vsem trem zmagovalnim ekipam sta čestitala predsednik TD Zvon Slavko Škedelj in župan Občine Šentjernej Jože Simončič, ki je ob tej priliki čestital še Jožici Fabjan in Ireni Ponikvar za prvo in tretje mesto na 26. državnem finalu salamijad, ki je letos v okviru Festivala cvička potekalo v Novem mestu. Nagrade za prva tri mesta so prispevali: Kmetija Vrtačič (odojek), Gostišče pri Slavcu (3 pice in 2h bovlinga), Kmetija Krhin (mesne dobrote).

Turistično društvo Zvon Gradišče se ob tej priliki zahvaljuje številnim udeležencem kmečkih iger in veselice, še posebej sponzorjem nagrad za zmagovalne ekipe, vsem donatorjem ter podjetjem in posameznikom, ki ste prispevali dobitke za srečelov. Hvala tudi vsem, ki ste pomagali pri pripravi dogodkov. ■

NAJBOLJŠE SLOVENSKE SALAMARKE SO TRI ŠENTJERNEJČANKE

Zveza društev salamarjev Slovenije je letos organizirala 26. finale slovenskih salamijad, ki je potekalo 28. maja 2022 v Novem mestu v okviru Festivala cvička. Komisija je ocenjevala okus, vonj, zunanjost in notranji izgled oz. prerez kmečkih salam. Prva tri najboljša mesta v državi so zasedle tri Šentjernejčanke. Pogovarjali smo se z državno prvakinjo Jožico Fabjan in tretjeuvrščeno Ireno Ponikvar, obe prihajata iz Dolenjega Gradišča in sta članici salamarske sekcije TD Zvon Gradišče.

NEJA ANTONČIČ

ARHIV TD ZVON GRADIŠČE

Jožica Fabjan se s svojim možem in sinovoma ukvarja z izdelavo salam že odkar je prišla k hiši. Pri njih se ukvarjajo predvsem z vinogradništvom in govedorejo, tradicija salamarstva pa je na kmetiji Fabjan stara že sto let. Izkušnje in znanje se prenašajo iz roda v rod, udeležujejo se tudi predavanj in izobraževanj, ki jih organizira Zveza salamarjev Slovenije, dobrodošlo je tudi novo znanje, ki ga prispeva njun mlajši sin, izučen mesar. Njihove salame, ki zorijo v 150 let stari kleti, so kot darilo potovale že v Avstralijo, Kanado, Nemčijo, Švico, Avstrijo, Rusijo, na Novo Zelandijo idr. Jožica sodeluje v vseh fazah nastanka salame, najbolj pa uživa v pridelavi česna za salame. Od prijateljice je dobila seme, ki ga tudi sama izboljšuje. Jožica je z opravili v gospodinjstvu in na kmetiji zaposlena ves dan. Na sploh se trudijo, da bi bili povsem samooskrbni, na kar navajajo tudi najmlajše člane. V največje veselje ji je vrtnarjenje z vnukoma, ki se iskreno veselita vsakega pridelka.

Tudi Irena Ponikvar je pridna gospodinja. Rada skrbi za urejeno okolico svoje hiše, ki je polna rož in rada skuha kaj dobrega. Tudi, ko dobi nenapovedane obiske, ni nikoli v zadregi, saj je dobra domača salama vedno pri roki, zraven pa postreže še okusen kruh, ki ga speče sama. Salamarstvo je tudi pri njih družinski posel, pri katerem sodelujejo vsi. Sama ima največ zaslug za vzrejo kakovostnih pujsov, v času zorenja salam, pa gre vsak dan v klet otipat salame in preverit vlažnost njihovih pentljic.

OD DOBRO VZREJENEGA PUJSA DO ZMAGOVALNE SALAME

Za izdelavo najboljše salame je pomembna že prehrana pujsov za vzrejo. Najboljša je domača kuhana krma (pesa, koleraba, krompir), detelja, žito (ječmen in koruza), pujsi pa naj bi vsaj dvakrat doživeli novo leto, drugače je njihovo meso preveč vodeno. Kmečke salame sestavlja 75 % svinjskega mesa in 15 % govedine. Meso mora biti izbrano, primerno ohlajeno in skrbno očiščeno vseh belih tkiv, vse kar je belega v salamah, so kocke špeha. Špeh se reže na roke, največkrat v družbi in s pomočjo prijateljev. Salame so v osnovi začinjene s soljo, poprom in česnom, drugi dodatki so specifični od salamarja do salamarja. Niti pri Fabjanovih niti pri Ponikvarjevih recepture za salame nimajo zapisane, delajo zgolj po občutku in na osnovi preteklih izkušenj. Zelo pomembna faza je tudi hladno prekajevanje, pri zorenju pa igrata ključni vlogi ustrezna vlaga in temperatura. Čas zorenja je odvisen tudi od vremenskih razmer, vlažno vreme zorenje podaljša, vendar je pomembno, da salama dozori čim bolj po naravni poti, proces zorenja ne sme biti prisiljen.

PREVLADA ŽENSK NA SALAMIJADI V ŠMARJETI

Jožica in Irena, ki sta obe članici salamarske sekcije TD Zvon Gradišče in dobri prijateljici, zasluge za svoj uspeh pripisujeta tudi svojima soprogoma in drugim moškim članom salamarske sekcije. V finale slovenskih salamijad sta se uvrstili na osnovi dobrih rezultatov na lokalni salamijadi aprila v Šmarjeti, kjer je Jožica osvojila 2. mesto, Irena pa 3. mesto. Udeležba na tekmovanju v Šmarjeti je bila zanju in za ostale prijateljice – gradiške salamarke – majhen hec, ki se je razvil v velik uspeh. Običajno so vzorce salam oddajali moški pod svojim imenom, kar so žene razumele tako, da one celo zimo delajo salame, možje jih spomladi pa raznašajo naokoli. Tisto nedeljo, ko so vzorce salam pobirali v Šmarjeti, pa so se moški, malo tudi ženam na ljubo, složno in trdno odločili, da se salamijade ne bodo udeležili, saj so se raje udeležili zabave svojega prijatelja, ki je praznoval okroglo obletnico. »Če ne greste vi, gremo pa me!«, so sklenile ženske, sedle v avto in se odpeljale. Prav pošteno so se zabavale in prav nikamor se jim ni mudilo. Vse njihove salame so se visoko uvrstile. Dobre, kvalitetne salame in sreča, pravijo, so jih pripeljale na sam vrh.

Letošnji 26. finale slovenskih salamijad je potekal 28. maja 2022 v Novem mestu v okviru Festivala cvička. Prvič v zgodovini se je zgodilo, da so prva tri mesta zasedle ženske in prav vse so iz Šentjerneja! Državna prvakinja je torej postala **Jožica Fabjan iz Dolenjega Gradišča** (ocena 51,7), druga je bila **Jerneja Vide Verbič iz Brezja** (51,5) in tretja **Irena Ponikvar iz Dolenjega Gradišča** (51). Vse tri so prejele velika zlata priznanja ter lesene salamoreznice.

PRVO SREČANJE GRADIŠKIH SALAMARJEV V FABJANOVEM »KEVDRU«

Zgodovina gradiških salamarjev se je začela leta 1988, ko je Jože Fabjan nekega zimskega večera v svojo klet povabil še štiri prijatelje, sovaščane, da so si dolg zimski večer krajšali s pogovorom, dobro jedačo in pijačo. Sklenili so, da se tesneje povežejo in da njihovo srečanje postane tradicionalno. Tekom njihovih srečanj so si izmenjevali znanja in izkušnje tudi glede izdelave salam in se s salamarstvom začeli ukvarjati vse resneje. Zdrava tekmovalnost med njimi je vzrok za dvig kakovosti njihovih salam. Včlanili so se v Zvezo društev salamarjev Slovenije, delujejo pa pod okriljem Turističnega društva Zvon Gradišče. Še danes so dobri prijatelji in se veliko družijo. Izdelovanje salam je postal njihov hobi, njihova strast in izziv, saj se s svojimi salamami že vrsto let udeležujejo lokalnih in tudi državnih salamijad. Včasih so

Fabjanova 150 let stara zorilnica.

Jožica Fabjan (levo) in Irena Ponikvar (desno) s svojima soprogoma.

bili najboljši salamarji iz Sevnice, kjer so pred 60 leti začeli z organizacijo prvih salamijad na dan mučenikov, sedaj pa močno izstopajo salamarji iz naše regije (Šentjernej, Škocjan, Šmarjeta …), dobri so tudi iz Radencev, Škofje Loke in Žalca. Kakovost salam je na zelo visokem nivoju, zato je povezovanje njihovih izkušenj in znanja izrednega pomena. Soprog prvouvrščene Jožice Fabjan malce užaljeno pravi, da se že 20 let udeležuje salamijad in je bil s svojimi salamami vselej v samem vrhu, vendar si je že vsaj deset let želel tudi zmage v finalu, letos pa je to uspelo njegovi ženi, ki se je velikega finala udeležila prvič.

Posebnost gradiških salamarjev so petelinje salame. Na enem od srečanj gradiških salamarjev se je porodila ideja, da bi v čast simbolu njihovega kraja – petelinu – izdelali posebno salamo. Goveje meso so nadomestili z mesom odraslih šentjernejskih petelinov in nastale so petelinje salame. Prvih 19 so izdelali leta 2007, tri leta kasneje že 143. Izdelali so tudi salame z nestandardnimi merami za najrazličnejše dogodke, večinoma z namenom promocije domačega turističnega društva. Najdaljša izdelana salama je merila kar 3,30 m, po naročilu za prijatelje izdelajo 1 m dolge in 5 kg težke salame.

Jožici Fabjan, Ireni Ponikvar ter ostalim gradiškim salamarjem in salamarkam TD Zvon Gradišče izreka čestitke za letošnje uspehe na salamijadah ter vsem želi še veliko veselja, idej in uspehov v bodoče. ■

DGČ na prireditvi na Javorovici

DESET LET DELOVANJA DRUŠTVA GORJANSKA ČETA

TEREZIJA POTOČAR KOROŠEC

ROBERT ROŽAJ & TEREZIJA POTOČAR KOROŠEC

Društvo Gorjanska četa (v nadaljevanju društvo) je bilo ustanovljeno pred 10. leti v občini Šentjernej. Med somišljeniki in ustanovitelji društva je bil tudi Milan Kranjc, ki je sedaj njen predsednik. Delo društva je javno. Društvo je neprofitno združenje fizičnih oseb, ki delujejo na področju utrjevanja lika partizana in partizanskega boja ter spodbujanju k spoštovanju narodnoosvobodilnega boja med leti 1941–1945 in spoštovanju njihovih vrednot v današnjem času. Društvo sodeluje z drugimi organizacijami, ki delujejo na področju krepitve vrednot NOB in domoljubja v ožji in širši regiji. Članstvo v društvu je prostovoljno in vanj se lahko vključijo občani, ki želijo uresničevati cilje in namen društva. Člani društva so lahko tudi tuji državljani. Člani so oblečeni v partizanske uniforme ter opremljeni z orožjem, kot so ga uporabljali partizani med II. svetovno vojno ali njihove imitacije. Orožje je trajno onesposobljeno za uporabo s tehničnimi postopki in zanj imajo vsa ustrezna potrdila, ki so bila pridobljena v skladu s pozitivno zakonodajo. Člani nastopajo na spominskih prireditvah in komemoracijah v organizaciji Zveze združenj borcev Slovenije. Njihovi člani so odkriti in pošteni učitelji zgodovine – vrednot narodnoosvobodilnega boja in partizanstva na Slovenskem. V društvu deluje tudi kulturna skupina, ki predstavlja na prireditvah partizansko liriko in pesmi upora.

Društvo je v preteklih letih za širšo javnost organiziralo dneve odprtih vrat s pohodi in razstavo partizanske opreme. Tudi letos je bila na dan državnosti na prireditvenem prostoru Vrbje v Gorenjem Vrhpolju organizirana predstavitev širši javnosti. Program predstavitve je vseboval pohod po poteh spomenikov in obeležij NOB v občini, kulturni program in po končanem uradnem delu druženje udeležencev dneva odprtih vrat Društva Gorjanska četa.

Društvo ima redne in častne člane. Predstavljamo vam častnega člana društva Stanka Kušljana, našega 103-letnega najstarejšega občana ter partizana iz časa II. svetovne vojne. Stanko je bil rojen v Šentjerneju konec meseca maja 1919 leta, v številni družini, ki se je preživljala z obrtjo žage in mlinarstva. Spominja se, da je bila v takratnem času pri številnih družinah lakota, ker ni bilo zaposlitev in so bile družine številčnejše. Veliko otrok je bilo zaradi preživetja oddano k tujim družinam, kjer so služili za preživetje kot hlapci in dekleta. Stanko je imel željo izobraziti se za mizarja, vendar ni imel možnosti, zato se je izučil za krojača. Pred pričetkom druge svetovne vojne je bil vpoklican na služenje vojaškega roka v Boko Kotorsko, kjer je doživel tudi pričetek napada nemških sil na bivšo kraljevo jugoslovansko vojsko. Po razpadu te vojske se je s skupino Slovencev peš odpravil proti svojemu domu in se srečno vrnil v rojstni kraj. Po vrnitvi domov je začel s somišljeniki delovati v Osvobodilni fronti slovenskega naroda. Osvobodilna fronta je v času od 1941–1945 povezala ljudi različnih družbenih slojev in svetovnih nazorov, neverne in verne državljane, ki so se zavedali, da se je proti tujemu okupatorju in domačim izdajalcem potrebno skupno boriti za svobodo, enakost, ljubezen do domovine, mir in sožitje. V marcu 1942 pa je s skupino partizanov iz domačih krajev odšel v partizane. Rad se spominja, kako so s tovariši postavili temelje prihodnosti Slovenije in se žrtvovali za boljšo prihodnost novih rodov.

Letos je izšla knjiga z naslovom pogovori s Stankom Kušljanom avtorja Lojzeta Podobnika. Spomini zabeleženi v knjigi naj nikoli ne gredo v pozabo, kajti tudi Stanko je s svojimi dejanji prispeval, da se gradi boljša prihodnost in daje zgled, da je potrebno zgodovino spoštovati in se na napakah učiti za boljšo prihodnost. Bil je borec Gorjanskega bataljona, ki je bil ustanovljen na Pragu v področju Kobile v Gorjancih 13. maja 1942, in Cankarjeve brigade. Stanko je bil hudo ranjen v skupnem boju slovenskih in hrvaških partizanov proti ustašem v Bosiljevem na Hrvaškem v juniju 1944 in se je zdravil v partizanski bolnišnici Zgornji Hrastnik v Kočevskem Rogu. Je nosilec partizanske spomenice kot visokega odlikovanja, ki je bilo podeljeno vsem udeležencem narodnoosvobodilnega gibanja, ki so delovali v njihovih vrstah od pričetka NOB v letu 1941. Prejel je medaljo za hrabrost in številna druga priznanja. V delovanje občine se je vključil kot gasilec in vodil je Krajevno organizacijo zveze borcev Šentjernej. Kljub svojim težkim dogodkom in preizkušnjam iz obdobja II. svetovne vojne je Stanko še vedno poln optimizma, upanja na boljši jutri, humorja, duhovit in privlačen pripovedovalec zgodb iz časa upornštva.

Stanku ob jubileju želimo še naprej zdravja, optimizma in vedrega duha ter dobrega počutja prav vsak dan posebej! Srečno! ■

NOVO GASILSKO VOZILO ZA PGD GROBLJE

PGD GROBLJE

EMIL TURK

V zadnjem času nas narava vse prevečkrat opozarja nase v obliki poplav, potresov, neurij in še bi lahko naštevali … Takrat gasilci prevzamemo pomembno vlogo. Poslanstvo vsakega gasilca je v prvi vrsti reševanje življenj in nato premoženja.

Prostovoljno gasilsko društvo Groblje obeležuje začetek svojega delovanja z letnico 1954, ko je bila ustanovljena gasilska desetina. Kontinuiteta delovanja te organizacije nam prikazuje kronološko delovanje našega društva od 1954 leta vse do sedanjosti. Društvo danes velja za eno izmed zanesljivejših društev v okviru delovanja Gasilske zveze Šentjernej.

Naše društvo je skozi celotno zgodovino delovanja veliko truda in aktivnosti članov vlagalo v pridobivanje nove gasilske opreme, iskanje in pridobivanje novih članov na vseh ravneh, vedno pa se je stremelo tudi k ureditvi ustreznih prostorov za delovanje našega društva.

Vaščani naše vasi so že kmalu po ustanovitvi društva začeli misli usmerjati proti ideji o lastnih prostorih, kjer bi gasilsko društvo lahko imelo svoje prostore, torej svoj gasilski dom.

V vasi je bilo par izučenih obrtnikov, ki so imeli znanje iz področja gradbeništva, lesarstva, krovstva in zavedanje pomena gasilstva. Odločili so se, da se ideja tudi fizično udejanji. Tako so z izgradnjo gasilskega doma leta 1963 tudi začeli in ga še isto leto v grobem tudi dokončali.

Ker pa gasilsko društvo težko deluje brez ustrezne gasilske opreme in pripomočkov, je kmalu zatem sledil nakup prve brizgalne na ročni pogon, ki jo danes s ponosom hranimo v gasilnem domu kot razstavni eksponat. Kmalu za tem je sledil nakup še druge nujno potrebne gasilske opreme in opremljenost samih gasilcev za potrebe intervencije. Leta 1969 je bilo ustanovljeno Prostovoljno gasilsko društvo Groblje v zasedbi desetih članov. **Na podlagi zakona je gasilska organizacija dobila svojo dokončno obliko delovanja leta 1972, ko je tudi pridobila status društva.** Tako 18. junija praznujemo 50. letnico delovanja društva.

Da smo lahko na intervencijah hitri, strokovni in uspešni, nam je v veliko pomoč dobra gasilska oprema in znanje. Zato je vlaganje in podpora prostovoljnim gasilskim društvom in njihovim članom nujno potrebna investicija. Kot pove predsednik društva Dejan Lešnjak, so se prvi pogovori o novem avtu začeli štiri leta nazaj. Nato pa se je začelo najtežje delo – zbiranje denarja. Člani PGD Groblje smo se tako odločili, da do leta 2022 zberemo sredstva za nakup novega vozila. Novo gasilsko vozilo GV1 je vsestransko, namenjeno za gašenje požarov, pomoč ob naravnih nesrečah, poplavah, za tehnične intervencije in zelo dobro opremljeno.

To nam je uspelo s pomočjo gospodinjstev vasi Gruča, Ledeča vas in Groblje (omenjene vasi namreč pripadajo požarnemu območju PGD

Groblje) ter donatorjev in predvsem Občine Šentjernej, ki je z županom g. Jožetom Simončičem dokazala, da cenijo trud gasilskih društev in tako investicijo podprla s 70 % deležem vrednosti novega vozila.

Slovesnosti ob prevzemu novega gasilskega vozila, so se udeležili mnogi gasilci iz sosednjih društev, iz pobratenih društev in drugi.
Za blagoslov gasilskega vozila je poskrbel šentjernejski župnik g. Anton Trpin.

Jutrišnji dan pripada tistim,
ki z ustvarjalnostjo gradijo prihodnost;
tistim, ki znajo in vedo kaj hočejo,
predvsem pa verjamejo v to, kar delajo.
(*neznan avtor*) ■

DRUŠTVO UPOKOJENCEV ŠENTJERNEJ, SEKCIJA »HOJA«

JOŽICA KODELIČ

V aprilu in maju nam je bilo vreme zelo naklonjeno in tako smo izvedli vse naše torkove pohode. Prehodili smo kar veliko poti in stez ter odkrivali lepote po šentjernejski občini, občudovali prebujanje narave, našim ušesom pa tudi ni ušlo prvo spomladansko oglašanje ptic. Vsak pohod, ki ga opravimo, je po svoje lep in zanimiv. Kljub temu, da smo veliko poti prehodili že mnogokrat, se nam vedno zdi kot bi bilo prvič. Vedno odkrijemo kaj novega, za kar se moramo zahvaliti naši prelepi naravi in seveda našim očem. Zelo radi pa imamo tudi nove izzive.

5. aprila 2022 smo se z avtobusom odpeljali proti Primorski. Zbralo se je nas kar 53 pohodnikov. Naš cilj je bil prehoditi del Kraškega roba. Po prvem postanku za jutranjo kavico smo se odpeljali do izvoza Kastelec, kjer je nas pričakal vodič g. Boris. Najprej smo se odpeljali do naselja Socerb, ki šteje le 27 prebivalcev in leži tik nad mejo z Italijo oziroma dolino pri Trstu v Slovenski Istri. Socerb je gručasto naselje ležeče na pomolu zgrajenem iz fliša in apnenca. Okoli 30 metrov nad naseljem, na nadmorski višini 371 m, pa stojijo ruševine gradu. Od tu se nam je odprl krasen razgled na Trst, Tržaški in Koprski zaliv ter Slovensko Istro. Od tu smo se po lepi gozdni poti sprehodili do Svete jame. To je kraška jama, ki se nahaja nedaleč od gradu Socerb. Globoka je 44 m in dolga 231 m. V jamo se nismo spustili, vendar nam jo je vodič z zelo izčrpno razlago lepo približal. V vhodni dvorani se nahaja edina podzemna cerkev v Sloveniji. Legenda o jami pravi, da je v njej kot puščavnik dve leti prebival mladi sveti Socerb, potem ko je prestopil v krščansko vero. Kristjani ga slavijo kot mučenca, saj naj bi ga zaradi njegove vere leta 283 oz. 284 usmrtil tržaški guverner. Jama je postala priljubljeno romarsko svetišče, v kateri se je do 2. svetovne vojne vsako leto na dan svetega Socerba, 24. maja, obhajala sveta maša. Jamo danes oskrbuje jamarsko društvo. Nato smo se z avtobusom odpeljali do Črnega Kala ter nad vasjo izstopili in se po lepi makadamski poti podali našim novim dogodivščinam naproti. Sledil je lažji vzpon na sam greben in potem zelo lepa hoja po Kraškem robu.

Kaj je Kraški rob? Kraški rob je tisti del Slovenije, kjer se kraška pokrajina prevesi v Istro in ga vidimo kot pečine oz. skalnate stene. Vsi gotovo poznate Črni Kal, kajne? No, točno tam nad vasico Črni Kal je Kraški rob – visoka apnenčasta skala. Te skale pa se vijejo tekom celotne širine Slovenije na tistem koncu – od Trsta pa do hrvaške meje blizu Sočerge. Torej, kako je nastal Kraški rob? Ta del Slovenije se je dvignil izpod morja, ko je afriška tektonska plošča začela pritiskati pod evrazijsko. Dvignilo se je večje območje, ki je bilo sestavljeno deloma iz fliša, deloma pa iz apnenca. Fliš je manj odporen na vremenske pojave in se je hitreje spral, odstranil, apnenec pa je ostal. In tako je nastal Kraški rob. Spodaj je Istra s flišno podlago, zgoraj pa je Kras z apnenčasto strukturo. Naš prvi postanek je bil pri črnokalskem gradu, kjer smo si ogledali ruševine gradu, uživali ob lepem razgledu na pokrajino pod nami in pečine Kraškega roba. Naredili smo nekaj fotografij in že pot nadaljevali. Hodili smo tik nad pečinami, pod nami je vozil vlak in ves čas smo imeli fenomenalen razgled. Nad vasjo Podpeč smo se mimo ruševin obrambnega stolpa po precej zahtevni poti spustili v dolino. V vasi Podpeč so nekateri vstopili na avtobus, drugi pa smo šli peš do Hrastovelj. Tam smo si ogledali srednjeveško cerkev Svete trojice, ki sodi v sam vrh srednjeveškega stenskega slikarstva. Vse stene in oboke do zadnjega kotička krasijo freske. Na južni je naslikan najbolj znan prizor s srednjeveških fresk v Sloveniji – kontinuiran Mrtvaški ples. Redki prizor kaže ples ljudi pred grobom z okostnjaki. Pohod smo zaključili s poznim kosilom in se vsak s svojimi vtisi vračali proti domu.

10. maja 2022 smo se z našimi prijatelji iz RI-C-a odpravili na zelo zanimiv pohod, in sicer

s štartom na Malih Vodenicah, po lepi gozdni poti do planinskega zavetišča na Štembuhu, ki leži na nadmorski višini 734 metrov. Po krajšem postanku in malici smo pot nadaljevali do Mirčevega križa in po krožni poti nazaj na Vodenice. Ob prijetnem druženju, klepetu in občudovanju lepe narave, je bilo zelo lepo in smo si nabrali kar nekaj energije za naslednje podvige.

17. maja 2022 pa je po korona času sledil prvi meddruštveni pohod. Z avtobusom smo se odpeljali v Kočevje. Tam so nas prijazno sprejeli gostitelji. Zbralo se je 165 pohodnikov. Sledil je voden pohod po okolici Kočevja. Zvedeli smo kar nekaj zanimivosti o mestu. Naš prvi postanek je bil MTB trail center Kočevje, ki se nahaja v Dolgi vasi in je namenjen ljubiteljem gorskega kolesarjenja. Vzpostavljenih je 9 trailov različnih težavnostnih stopenj, kjer se skupaj prepleta že več kot 15 kilometrov poti. Župan Kočevja nam je pripravil zelo izčrpen govor in nam predstavil Kočevje, njihove dosežke v zadnjem času, med njimi je seveda tudi kolesarski center. Po 9 km hoje smo se vrnili do njihovega kulturnega centra, kjer je sledilo še druženje ob klepetu. ■

IZ DELOVANJA DRUŠTVA UPOKOJENCEV ŠENTJERNEJ

DU ŠENTJERNEJ

MEMORIALNI TURNIR V PETANKI

V soboto, 21. 5. 2022, je bil v kraju Brezno na Koroškem memorialni turnir v petanki. Tja je odpotovala tudi ekipa iz Šentjerneja, in sicer v sestavi: Stane Rangus, Jože Smrekar, Martin Janževič, Ivan Gorenc in Jože Jordan. Osvojili so 2. in 3. mesto. To srečanje je bilo zelo prijetno, saj so tam tudi prespali.

46. ŠPORTNE IGRE PZDU DOLENJSKE IN BELE KRAJINE

V ponedeljek, 30. 5. 2022, je bilo v Dolenjskih Toplicah tekmovanje v kegljanju na vrvici za ženske v okviru športnih iger PZDU Dolenjske in Bele krajine. Ekipa Šentjerneja, v sestavi Tatjana Kuhar, Ljubica Luzar, Danica Ferkolj in Majda Gorenc, je osvojila 16. mesto.

V četrtek, 2. 6. 2022, je bilo v Dolenjskih Toplicah tekmovanje v kegljanju na vrvici za moške v okviru športnih iger PZDU Dolenjske in Bele krajine. Ekipa Šentjerneja, v sestavi Radovan Cotič, Jože Smrekar, Tone Martinčič, Jože Jordan in Nace Župan, je osvojila 15. mesto.

V ponedeljek, 6. 6. 2022, je bilo na Uršnih selih tekmovanje v orientacijskem pohodu v okviru športnih iger PZDU Dolenjske in Bele krajine. Udeležilo se ga je 25 ekip, ekipa Šentjerneja, v sestavi Jožica Kodelič, Jožica Sinrajh, Jožica Frančič, Matija Kodelič in Slavko Frančič, je osvojila 5. mesto. ■

GOVEDOREJSKO DRUŠTVO ŠKOCJAN PRAZNOVALO 30 LET

GD ŠKOCJAN

DARINKA ŠEBENIK

V soboto, 4. junija 2022, je Govedorejsko društvo Škocjan pripravilo prireditev ob 30-letnici delovanja društva. Društvo povezuje preko 100 članov iz treh sosednjih občin, in sicer iz občine Škocjan, občine Šentjernej, občine Šmarješke Toplice ter drugih krajev. V kulturnem programu, ki sta ga povezovala Matej Krmc in Branka Petkovšek, so nastopili ljudski pesnik Jože Grgovič, Vokalna skupina Gorjanski spev ter harmonikarji Janeza Lekšeta. Predsednik društva Janez Lekše je v nagovoru predstavil delo in aktivnosti društva v preteklih 30 letih. Vodstvo društva se je zahvalilo prvemu in dolgoletnemu predsedniku Ivanu Povšiču, ki je društvu predsedoval kar 28 let. Zbrane so nagovorili župan Občine Škocjan Jože Kapler, župan Občine Šentjernej Jože Simončič, Marko Mlakar iz KGZS Novo mesto in Stanko Peterlin iz Govedorejskega društva Sevnica. Na prireditvi so se spomnili tudi prvih podpisnikov društva. Ob jubileju so se posladkali z veliko torto, ki jo je prispevalo Gostišče Na trgu, Hiša kulinarike in turizma. Druženje, v veliki dvorani Oštarije pri Selaku, se je ob zvokih ansambla Franca Ocvirka nadaljevalo dolgo v noč. Za uspešno izpeljano prireditev se društvo še enkrat zahvaljuje vsem trem občinam in donatorjem. Javno so se jim zahvalili tudi na prireditvi. ■

20. MAJ SVETOVNI DAN ČEBEL

BOŠTJAN KOŠIR

V četrtek, 19. 5. 2022, smo člani ČD Šentjernej z dvigom zastave na ploščadi pred Kulturnim centrom Primoža Trubarja skupaj z županom Jožetom Simončičem obeležili 20. maj – svetovni dan čebel.

Na predlog Slovenije je Organizacija Združenih narodov (OZN) decembra 2017 soglasno potrdila in razglasila 20. maj za svetovni dan čebel. Svetovni dan čebel je svetovni praznik za vse vrste čebel in vse čebelarje širom po svetu. Slovenija ima zelo bogato čebelarsko zgodovino na katero moramo biti ponosni. Že Janez Vajkard Valvasor je v svoji knjigi Slava vojvodine Kranjske omenil čebelnjake v podobi hišk in ljudi, ki so skrbeli zanje ter za njihove male prebivalce. Pomemben napredek na področju čebelarskega znanja je na ozemlju današnje Slovenije v 18. stoletju storil Peter Pavel Glavar (1721–1784), ki je ustanovil prvo čebelarsko šolo v Komendi in kasneje na Lanšprežu na Dolenjskem. Anton Janša je bil prvi čebelarski učitelj na dunajskem dvoru habsburške cesarice Marije Terezije, ki je v 18. stoletju s svojim čebelarskim znanjem in inovacijami povsem prevetril dotedanje čebelarjenje in postavil temelje sodobnega čebelarstva. Z uveljavljanjem metod čebelarjenja, ki so jih s pridom uporabljali kranjski čebelarji, je povzročil pravo revolucijo v tedanjem čebelarstvu.

Slovenija je danes s petimi čebelarji na 1000 prebivalcev v samem vrhu držav članic EU. Slovenci smo čebelarski narod in čebelarjenje ima v Sloveniji poseben status kmetijske dejavnosti, slovenski med pa lahko štejemo za naše enkratno naravno bogastvo.

BREZ ČEBEL NI ŽIVLJENJA

Čebele so eden od pomembnih opraševalcev, ki zagotavljajo hrano in prehransko varnost, trajnostno kmetijstvo, biotsko raznovrstnost ter pomembno doprinesejo k blažitvi podnebnih sprememb in ohranjanju okolja. Za kilogram medu morajo čebele obiskati 4 milijone rož in preleteti štirikratno razdaljo okoli sveta, zato je prav, da cenimo njihovo delo in marljivost ter jim z 20. majem, svetovnim dnem čebel, izkažemo spoštovanje in zahvalo. Naj medi! ■

Čebelarski turizmi – ideja za preživljanje letošnjih počitnic

TINA ŽEROVNIK, *svetovalka za ekonomiko čebelarstva, JSSČ*

ARHIV ČZS

Dandanes na raznolike načine načrtujemo svoj prosti čas in dopust. Ali vas mika želja po odkrivanju in izkustvu pestrih doživetij v okviru lokalne ponudbe? Apiturizem ali čebelarski turizem je sorazmerno nova vrsta turizma, zasnovana na osnovi bogate čebelarske dediščine in prepoznavnosti Slovenije kot čebelarske dežele. Obsega edinstvena doživetja, je izobraževalne narave in razvija spoštovanje do naravnega, kulturnega in družbenega okolja.

Ob obisku apiturizma si lahko ogledamo različne čebelarske muzejske zbirke ali pa se podamo v svet čebelarske kulturne dediščine, kjer spoznamo za Slovenijo tipični čebelnjak in tradicionalne poslikave na panjskih končnicah. Svoje znanje lahko nadgradimo s spoznavanjem življenja čebel in z opazovanjem ter učenjem čebelarjevih opravil. V ponudbi apiturizmov so tudi degustacija čebeljih pridelkov, izdelkov iz čebeljih pridelkov kot so medenjaki, lectova srca, dražgoški kruhki, medene pijače, različne jedi v kombinaciji s čebeljimi pridelki, ustvarjalne delavnice, medene kopeli, masaže, vdihavanje panjskega zraka ter vrsto zanimivih dejavnosti in aktivnosti. Nekateri apiturizmi ponujajo tudi interaktivne vsebine, ki so povezane z inovativnostjo ponudnikov, realizacijo dobrih idej in tehnološkim napredkom. Vsak apiturizem piše svojo pristno in edinstveno zgodbo, ki jo spoznamo le na ta način, da ga obiščemo in se prepustimo toku dogajanja.

V Sloveniji, ki je kot prva država na svetu uvedla certificiranje apiturizmov, je certificiranih 45 čebelarskih turizmov, ki so razporejeni po različnih regijah. Tako kot so hoteli in drugi turistični ponudniki označeni z zvezdicami, so certificirani apiturizmi označeni s čebelicami na podlagi standardov, ki jih dosegajo. Število čebelic je odvisno od zadovoljevanja osnovnih pogojev, urejenosti objektov in okolice, načina predstavitve produktov, dejavnosti, inovativnosti in drugih elementov, ki so vključeni v ponudbo.

Čebelarski turizmi so namenjeni obiskovalcem različnih starosti, posameznikom, parom, družinam ali pa skupinam. So odlična priložnost za doživljanje večdnevnega oddiha ali pa enodnevnega izleta. Raznolika ponudba omogoča, da si vsakdo najde nekaj, kar bi ga v povezavi s čebelami, čebelarstvom in medeno kulinariko interesiralo, ali pa se ob obisku prepusti raznovrstnim možnostim sproščanja. Prednost obiska apiturizma je v tem, da svoj prosti čas preživljamo v objemu narave, stran od masovnega turizma in skupaj s čebelami, ki jih lahko spoznavamo, opazujemo in njihovo vedenje povezujemo s številnimi za človeka pozitivnimi vrednotami, kot so urejenost, organiziranost in marljivost. Z obiskom čebelarskih turizmov podpiramo lokalno ponudbo, spoznavamo kotičke prelepe Slovenije in z manj transporta ter okolju prijaznejšim načinom izvajanja aktivnosti prispevamo k zmanjšanju izpusta toplogrednih plinov. ■

Ponudniki apiturizma

VALETA 2022

SLAVICA JORDAN

MARJAN CERINŠEK

10. junija 2022 so se devetošolci na valeti slavnostno poslovili od osnovnošolskih klopi in vseh zaposlenih na OŠ Šentjernej.

Osrednja nit prireditve je bila sreča. Ravnatelj gospod Aljoša Šip in župan Občine Šentjernej Jože Simončič sta jim še zadnjič spregovorila spodbudne besede.

Za uspešno prehojeno osnovnošolsko pot so ravnatelj in razredniki Roman Turk, Klavdija Kranjec in Slavica Jordan podelili nagrade učencem, ki so bili še posebej marljivi in vztrajni pri doseganju svojih ciljev. Podeljenih je bilo devetnajst nagrad ravnatelja. Prejeli so jih: Klara Drečnik, Ula Grgovič, Aleksander Kirar, Manca Merlin, Tia Strommer, Marcel Črtalič, Brina Jurše, Neža Martinčič, Hana Perše, Petra Vidovič, Lan Cvelbar, Lucija Golobič, Enja Hočevar, Ožbej Hosta, Lana Hudoklin, Tjaša Jurečič, Peter Martinčič, Žana Mikec in Zoja Špilar. Podelile so se tudi nagrade učiteljskega zbora, ki so jih prejeli: Sofija Korenič, Tim Vintar, Žiga Zupančič in Tilen Furar ter Neja Župan. Najboljši športnik je bil Tim Vintar, najboljša športnica je bila Tia Strommer, naj športni razred pa je postal 9. c.

Učenci, ki so šolski prag prvič prestopili leta 2013, so v obliki kronike strnili osnovnošolske spomine, nato pa so se na zelo zabaven in zanimiv način predstavili z videoposnetki in na odru.

Zahvalili so se vsem, ki so jih spremljali na osnovnošolski poti – vodstvu šole, učiteljem, tehničnemu kadru in staršem za usmerjanje na pravo pot, vzgojo, učenje, podporo in trud. Vsi ti so jim položili temelje za prihodnost.

Na koncu so skupaj zapeli pesem Mirana Rudna z naslovom Sreča in odplesali nekaj plesov.

Iz vsega srca vsem devetošolcem želimo, da ostanejo odločni, pogumni, ponosni in plemeniti in da cenijo sebe in tiste, ki so prispevali k temu, da jih drugi cenijo. ■

MEDNARODNA IZMENJAVA NA OŠ ŠENTJERNEJ

MAJA KUŽNIK & MOJCA NOVAK

ARHIV OŠ ŠENTJERNEJ

V tednu od 23. do 27. maja 2022 je na Osnovni šoli Šentjernej potekala mednarodna izmenjava v okviru projekta Erasmus+ z naslovom Sound in body, Sound in mind. Obiskali so nas učenci s Finske, Češke, Hrvaške in iz Litve.

Teden se je začel z uvodnim programom na šoli, kjer smo učence toplo sprejeli in jim razkazali šolske prostore. Nato so sledile igre na igrišču, preko katerih so se gostje in gostitelji spoznavali in povezovali med seboj. Po zabavnem programu so bile predstavitve držav, krajev in šol vseh sodelujočih. Dan smo zaključili s pohodom in ogledom Šentjerneja ter okolice.

V torek smo odšli na izlet po Sloveniji. Najprej smo si ogledali glavno mesto Ljubljano, nato pa nas je pot vodila do čudovitega Bleda, kjer smo se sprehodili ob jezeru in se naužili lepot. Nazadnje smo se odpeljali v Planico, kjer so se najpogumnejši podali na vrh skakalnice in uživali v razgledu. Dan je bil izredno pester, poln lepih vtisov, novih spoznanj in izkušenj.

Sreda je bila namenjena aktivnostim na šoli s poudarkom na zdravem načinu življenja. Učenci so izmenjaje obiskali pet različnih delavnic na temo športa, glasbe, čuječnosti in joge. Čez dan so sledile še predstavitve vprašalnikov na temo čuječnosti. Prav vsi učenci so ugotavljali, da smo premalo prisotni v sedanjih trenutkih in da prepogosto opravljamo več stvari hkrati. Popoldan je učitelje spremljevalce sprejel župan, zvečer pa smo se vsi skupaj pozabavali na Erasmusovem večeru v kulturnem centru. Učenci so sovrstnikom predstavili tipične plese in jih naučili plesati. Dan se je zaključil z zabavo in plesom pozno v noč.

Sončno jutro nas je v četrtek pozdravilo v Piranu, kjer smo se sprehodili med ozkimi uličicami, si ogledali mesto z razgledne točke pri cerkvi in se imeli priložnost ohladiti v morju. Sledil je ogled Škocjanskih jam, ki nas niso pustile ravnodušne. Ob povratku domov smo imeli priložnost za nakup spominkov v ljubljanskem nakupovalnem centru.

Vreme nam je bilo naklonjeno tudi v petek, ko smo se peš odpravili do Kostanjevice na Krki, kjer smo se zapeljali s čolni in supi ter tam zaključili naše mednarodno srečanje.

V soboto smo dobili občutek, da tudi nebo joče z nami. Z močnimi objemi in s solznimi očmi so se mladi poslovili. Na svidenje, dragi prijatelji. ■

FLL FESTIVAL – LEGO TEAM

LEGO TEAM

MOJCA KRUH

V soboto, 11. 6. 2022, so nas starši zjutraj pripeljali na avtobusno postajo v Šentjernej. Tam smo dobili dva sendviča in pijačo za na pot. Ob 8.00 smo se odpeljali na FLL festival v Tehniški muzej Bistra. Tam smo predstavili celoletni projekt z naslovom »Od morja na morje«, ki smo ga pripravljali pri Lego krožku. Tema projekta je bila transport. Raziskovali smo, kako material pride iz Luke Koper v tovarno Podgorje in naprej v Adrio. Našo ekipo smo sestavljali: Manca Franko, Zala Rebernik, Lara Pavlič, Nejc Franko, Gal Jakše in mentorica Mojca Kruh. Poimenovali smo se Lego team. Tam je svoje projekte predstavljalo 15 ekip iz cele Slovenije. Vse modele ostalih ekip smo si pogledali, ravno tako pa tudi tehniški muzej. Na koncu smo dobili tudi povratno informacijo o predstavljenem projektu. Vsi smo bili zmagovalci in dobili smo medalje in priznanja. ■

ŽIVLJENJE V BARVAH

DARJA KOVAČIČ & BARBKA KUKMAN

ARHIV OŠ ŠENTJERNEJ

V Kulturnem centru Primoža Trubarja je na ogled razstava likovnih del učencev Osnovne šole Šentjernej z naslovom Življenje v barvah.

Razstavlja 119 učencev predmetne stopnje, ki so likovno ustvarjali pri pouku likovne umetnosti in pri izbirnem predmetu likovno snovanje pod mentorstvom učiteljice Darje Kovačič.

Spremljevalni program k odprtju razstave so pripravili učenci recitacijskega krožka z mentorico Barbko Kukman, pevci mladinskega pevskega zbora pod vodstvom Silvije Švelc in mladi glasbeniki, ki obiskujejo glasbeno šolo Marjana Kozine Novo mesto.

Gostja večera je bila gospa Mojca Lampe Kajtna, magistrica likovne umetnosti in akademska slikarka, ki je obiskovalcem spregovorila o svojih strokovnih opažanjih in izrazila misli, ki so se ji porodile ob ogledu. Poudarila je, da ustvarjanje pomeni razvijanje mišljenja, zmožnost reševanja različnih problemov na različne načine. Torej odprt um, kjer so vse poti možne in nobena ovira ni prevelika.

Povedala je, kako lep in barvit je svet otroške ustvarjalnosti. Kako žarijo mavrični prepleti mladih rok, ki bodo gradile in ustvarjale našo prihodnost. Kakšna ljubezen in pozornost veje z risb živali. Kako polni so trenutki, ko se veselimo majhnih, vsakdanjih reči, kot je peka kruha, igra z vrstniki ali družinski piknik. Črte in ploskve, ki prikazujejo stare vedute, arkade, vodnjake in mline, nam sporočajo zgodbe naše preteklosti. Domišljija nas popelje v abstraktni svet oblik, kjer se liki in oblike prepletajo in sporočajo doživljanje videnega na popolnoma svojstven, individualen način.

Spregovorila je tudi podravnateljica šole, gospa Tadeja Strmole, ki je razstavo uradno odprla in povabila k ogledu. V svojem nagovoru je povedala, da nas učenci s svojo domišljijo in ustvarjalnostjo vedno znova presenečajo. Njihove enostavne in spontane likovne rešitve pa so iskrene in zato nikoli dolgočasne. Vedno pa zrcalijo življenje – življenje v barvah. ■

ZAKLJUČNI IZLET V LJUBLJANO

UČENCI 3. D

Bila je vroča in sončna sreda v juniju. Učenci tretjih razredov smo se z avtobusom odpeljali v glavno mesto Slovenije. Ko smo prispeli v Ljubljano, smo se odpravili proti živalskemu vrtu. Pri vhodu je vsak dobil svoj načrt s slikami, kje se nahajajo določene živali. Sledili smo tudi smerokazom. V živalskem vrtu je bila velika gneča, zato smo hodili skupaj in sledili učiteljicam. Ko smo si določeno žival dobro ogledali in o njej izvedeli vse zanimivosti, smo si na kartončke dali štampiljko z odtisom živalskih stopinj. Po ogledu vseh živali, smo si privoščili malico ter se igrali na različnih igralih. Nestrpno smo čakali nastop morskih levov, ki so v bazenu izvajali različne in zanimive akrobacije. Slona, ki je počival v hlevu, smo z nežnim prigovarjanjem privabili, da nas je prišel pozdravit. Razmišljali smo ali se živali v kletkah dobro počutijo. Ker nas je preganjal čas, smo se odpeljali v center mesta Ljubljana. Sprehodili smo se preko Kongresnega trga do slaščičarne Zvezda, kjer smo se ohladili ob okusnem sladoledu. Pot smo nadaljevali proti Prešernovemu trgu, prehodili smo Tromostovje in opazovali kdaj se bo pripeljala ladjica. Vkrcali smo se na ladjo, uživali v vožnji in ob pogledu na zeleno in čisto Ljubljanico. Po vožnji nam je ostalo še toliko časa, da smo nakupili spominke, veliko spominkov, ki nas bodo spominjali na prijeten izlet, kot ga še ni bilo, saj je bil to naš prvi izlet, odkar obiskujemo osnovno šolo. ■

1. C SE POTEPA

ALENKA RANGUS & NADA KLEMENČIČ

Torek, 6. 6. 2022, smo se prvošolci odpravili na pohod v Lurd. Zbrali smo se v učilnici in ob 8.20 krenili na pot. Bil je lep sončen dan, zato smo na poti večkrat v senci dreves potešili žejo. Pred Lurdom nas je najbolj očaral pav s svojim prelepim repom in glasnim oglašanjem. V Lurdu je bilo prijetno hladno, pojedli smo malico in napolnili stekleničke z odlično ohlajeno vodo, nato pa smo se opravili nazaj proti šoli. Med potjo smo veselo prepevali Kekčevo pesem. Utrujeni, vendar polni dobre volje, smo se vrnili v šolo.

V sredo, 15. 6. 2022, smo se odzvali povabilu družine Zorko in obiskali njihovo kmetijo. Ogledali smo si hlev, poln krav, in malo teličko Cvetko, ki smo jo tudi pobožali. Nato smo si ogledali še svinjak in crkljali majhne prašičke. Najbolj pa nam je bilo všeč, ko smo se lahko igrali na igralih, igrali košarko in se vozili s skiroji. Pripravili so nam tudi prigrizke in pijačo. Zorkovim se najlepše zahvaljujemo za povabilo, topel sprejem in pogostitev. ■

ODBOJKARJI OŠ ŠENTJERNEJ ZMAGOVALCI PODROČNEGA PRVENSTVA

OŠ ŠENTJERNEJ

V ponedeljek, 6. 6. 2022, je na Loki v Novem mestu potekalo področno tekmovanje v odbojki na mivki, ki se ga je udeležila tudi fantovska ekipa OŠ Šentjernej.

Tekmovale so šolske ekipe iz Žužemberka, OŠ Center, z Otočca in iz Šentjerneja.

Našo ekipo so sestavljali: Peter Bregar, Gašper Rangus, Nejc Penca, Luka Busar, Timotej Pucelj in Leon Gorišek. Fantje so suvereno zmagali proti vsem nasprotnikom in zasluženo osvojili prvo mesto.

Povedali so, da je bilo tekmovanje napeto, a so kljub temu v vseh tekmah z veliko razliko premagali nasprotnike. Zmaga jim zelo veliko pomeni, saj pravijo, da so trdo garali in da so si takšen rezultat zaslužili. Ponosni so na svojo ekipo in verjamejo, da lahko odličje dosežejo tudi na državnem tekmovanju.

Čestitke fantom za odlično igro! ■

ATLETSKO POSAMIČNO DRŽAVNO TEKMOVANJE V MARIBORU

ZDENKA KROŠL

ELVIS ANTONČIČ

Po dveh letih premora je bilo v sredo, 8. 6. 2022, v Mariboru posamično državno tekmovanje v atletiki. Nanj se je uvrstilo 14 učenk in učencev naše šole. Tekmovali so v teku na 60 m in 1000 m, skoku v daljino in višino ter metu vortexa in suvanju krogle. Dosegli so zelo dobre rezultate.

Med mlajšimi učenkami in učenci so tekmoval Neli Hočevar v skoku v višino, Ariana Šinkovec in Peter Bregar v skoku v daljino ter Gašper Rangus v metu vortexa. Med starejšimi učenci sta Leon Gorišek in Tim Vintar skakala v daljino, Nejc Penca je tekel na 1000 m, Ožbej Šajn pa je suval kroglo. Kroglo sta suvali tudi Zoja Špilar in Neja Župan med starejšimi učenkami, Tia Strommer in Ema Selak sta tekli na 60 m in Tia je prišla v finale. Maša Judež in Nina Cvelbar pa sta tekmovali v skoku v daljino. Nina Cvelbar je s skokom 5,16 m osvojila bronasto medaljo. Vsem učenkam in učencem čestitamo za odlične rezultate. ■

MLADI ZELIŠČARJI

VZGOJITELJICE IN OTROCI IZ SKUPINE KOZLIČKI

Znanje o zdravilnih zeliščih je bilo v zgodovini zelo dragoceno, saj so bile sestavine iz narave edino sredstvo, s katerimi so si ljudje lajšali ali celo zdravili zdravstvene težave. V poplavi tovarniško izdelanih preparatov, se je potreba po tem znanju izgubila, vendar spet pridobiva na vrednosti, saj spoznavamo, da imajo nepredelane učinkovine rastlin, ki jih pridobimo neposredno iz narave manj škodljivih stranskih učinkov, če sploh, so na voljo za vse, v nasprotju z lačno farmacevtsko industrijo, pa nam narava zanje ne izstavi nobenega računa. Obenem nas, medtem ko nabiramo zdravilne rastline, prežemata hvaležnost in spoštovanje do narave ter zadovoljstvo in samozavest, da si znamo ob različnih tegobah pomagati sami.

V skupini Kozlički smo se v maju podali na sprehode v okolici vrtca, zakorakali na travnike in ob obronke gozda. Nabirali smo ozkolistni trpotec, ga zrezali na manjše kosce in posušili za čaj. Uporabili ga bomo v čajni mešanici proti dražečemu kašlju. Del ozkolistnega trpotca smo uporabili za izdelavo sirupa. Potrebno bo počakati kar tri mesece, da bo na temnem mestu dozorel in ga bodo otroci lahko odnesli domov. Spoznali smo tudi brata ozkolistnega trpotca – širokolistni trpotec, ki ga lahko zmečkamo in položimo na mesto pika žuželke ali manjše rane, saj deluje antibakterijsko in pomirjevalno. Iz bezga smo si pripravili slastno cvrtje, okusili smo tudi bezgov sirup, nekaj pa smo ga posušili in dodali naši čajni mešanici, ki bo na koncu sestavljena še iz melise in lipovih cvetov, ki krasijo okolico kulturnega centra.
Zdravilne rastline smo prepoznavali tudi s pomočjo fotografij, jih nato poiskali na travniku in jih opazovali, poimenovali in jih uporabljali pri likovni umetnosti. ■

PO POTEH POTOKA KOBILE – VSAKA KAPLJA ŠTEJE

BARBARA RANGUS

Otroci iz skupin Mavrica in Enci benci so sodelovali v projektu Turizem in vrtec, ter v okviru tega spoznavali potok Kobilo in pomembnost vodnih virov za življenje našega planeta. Poslušali so zgodbe, se učili novih plesov in pesmic, sami so pisali pesmi, ustvarjali likovne izdelke na to temo (risbe, trganke, slike …). Bogatejši so za izkušnjo slikanja ob potoku. Opazovali in spoznali so, katere rastline in drevesa rastejo ob potoku, kako se te spreminjajo skozi letne čase. Seznanili so se tudi s tem, katere rastline ob potoku so zaščitene. Z daljšimi sprehodi ob potoku so otroci poskrbeli tudi za svoje zdravje, saj so veliko časa preživeli na prostem in skrbeli tudi za gibalno vztrajnost in splošno telesno kondicijo. Uživali so v igri v in ob potoku, tam so preizkušali svoje mlinčke in čolničke, bosih nog tekali po travi v bližini potoka ter na odeji v senci dreves ob potoku uživali v zdravi malici. Preko različnih virov so se poučili tudi o namembnosti potoka Kobile v zgodovini, takrat so tam delovale žage in mlini, ki so oskrbovali ljudi v dolini. Še danes sta po ena žaga in en mlin delujoča. Otroci so spoznali, da ni samoumevno, da imamo čisto pitno vodo. Da je voda potrebna za življenje, ne samo nas ljudi, ampak tudi rastlin in živali, zato moramo vsi skrbeti za čisto okolje in varovati naš zelenomodri planet. Pri tem so otrokom velik zgled tudi starši, zato smo se ob koncu projekta skupaj odpravili v dolino potoka Kobile, kjer smo opazovali lepoto tega bogatega gozdnega rezervata, ki ga je izdolbel potok. Pot, na kateri smo morali biti zaradi strmih odsekov na določenih mestih nekoliko bolj previdni, nas je ob žuborenju potoka in milem ptičjem petju vodila globoko v gorjanske gozdove. Na koncu naše poti nas je nagradil pogled na pritok potoka, kjer smo se okrepčali s čisto pitno vodo, otroci pa so neizmerno uživali v igri ob potoku, kjer so se igrali z vodo, paličicami in lapuhovimi listi. ■

ZMAGA ZA ŠENTJERNEJSKI VRTEC

BARBARA ZAGORC

Za nami so IV. športne igre slovenskih vrtcev v Termah 3000, ki jih organizira Skupnost vrtcev Slovenije.
Tekmovalci smo svoje moči in spretnosti pomerili v igrah: moč, ravnotežje, natančnost, vodni igri, spretnosti in hitrosti, igre pa smo otvorili s tradicionalnim vlečenjem vrvi. Zaposleni iz Vrtca Čebelica Šentjernej smo bili pri vseh igrah izredno uspešni in tako smo osvojili 1. mesto.

Poleg pokala smo osvojili tudi medalje:
1. mesto v igri ravnotežje
2. mesto v igri spretnost
3. mesto v igri hitrost
Hvala tudi našim navijačem, ki so za nas navijali, nas spodbujali in z nami slavili zmago. Dan je bil napolnjen z neizmerno energijo, vedrino ter zdravo tekmovalnostjo in doživeti to druženje je ne samo čast, ampak tudi izjemna priložnost doživeti vso pozitivno energijo.
Že komaj čakamo na naslednje igre, ki bodo čez dve leti. ■

DOŽIVETJA NA GORJANCIH

ALENKA ŠKRUBEJ

ARHIV VRTCA ČEBELICA ŠENTJERNEJ

Zadnje dni maja oziroma prve dni junija smo se z najstarejšimi otroki Vrtca Čebelica udeležili dvodnevnega tabora na Gorjancih. Tabor smo zaradi številčnosti otrok, teh je bilo 81, izpeljali v treh terminih. Pri vseh pa je program potekal po podobnem načinu. Preko pohodov smo raziskovali in spoznavali naravne značilnosti Gorjancev, razvijali gibalne sposobnosti in krepili prijateljske vezi.

Vsi smo težko dočakali dan, ko smo se po zajtrku odpravili na avtobus, ki nas je popeljal na Gorjance. Tam smo si najprej ogledali naše sobe, se dogovorili, kje bo kdo spal in se že hiteli igrat na igrala v okolici doma. Potem smo z obilnim kosilom napolnili naše želodčke, si oprtali nahrbtnike in se odpravili na naš prvi pohod. Pot nas je vodila mimo gorjanskih košenic, kjer smo prepoznavali različne cvetlice in bili povsem očarani, ker nam je uspelo najti kranjsko lilijo. Pri Krvavem kamnu smo se nekoliko odpočili in nadaljevali pot do Gospodične, kjer smo se osvežili z vodo iz studenca in upali, da nam ta res prinese večno mladost. Po malici na tem kraju smo se po nekoliko daljši poti vrnili do doma na Miklavžu in se tako seznanili z vsemi točkami učne poti na Gorjancih. Prijetno utrujeni smo bili z mislimi že pri večerji, ko nas je presenetilo pismo gorjanskega škrata. Le-ta nam je skril zaklad, ki smo ga po nekaj zvitih namigih, ki nam jih je pustil škrat, uspešno našli. Po večerji pa smo se odpravili še na pohod s svetilkami in za zaključek tega večera v gozdu celo odkrili prave škratove hiške. Po vseh doživetjih tega dne smo bili že tako utrujeni in vznemirjeni, da smo v pričakovanju novega dne hitro zaspali.

Zjutraj nas je zbudilo sonce. Okrepčali smo se z zajtrkom in se polni energije odpravili na najvišji vrh Gorjancev – Trdinov vrh. Med potjo smo spodbujali eden drugega in tako vsi uspešno osvojili vrh in se čudili velikanskemu stolpu. Po prijetnem počitku na vrhu smo se počasi odpravili nazaj v dolino. Da je bila pot skozi pragozd še bolj zanimiva, pa je poskrbela narava. Ne samo to, da je bila pot nekoliko bolj blatna, ampak je bilo na njej kar nekaj na sveže podrtega drevja, ki pa smo ga vsi spretno preplezali in s tem še okrepili naše gibalne sposobnosti. Vrnili smo se ravno pravi čas za kosilo. Po njem pa nas je že čakal lovec Žare s svojim psom Dinom, ki nam je zelo slikovito predstavil poslanstvo in naloge lovca in nas povabil, da smo skupaj z njim po gorjanskih poteh iskali sledi živali. Čas nam je potem zelo hitro minil. Pripravili smo vso potrebno prtljago za odhod in nato čas, ki nam je še ostal do prihoda staršev, izkoristili za igro pred planinskim domom. Polni lepih vtisov in hvaležni za nove izkušnje smo se nato vrnili domov.

Za prijetno bivanje in dobro hrano se zahvaljujemo osebju Planinskega doma na Miklavžu, saj so za nas zelo lepo poskrbeli. Prav tako se zahvaljujemo tudi lovcu Žaretu, ki nas je obiskal s svojim psom Dinom in nas naučil veliko novega.

Na Gorjance pa se bomo odslej naprej vedno radi vrnili. ■

ČEBELICE, MOJE PRIJATELJICE

KATARINA PETRINČIČ

O njih smo se malo bolj poučili v mesecu maju. Prebrali smo si knjigo avtorice Ivanke Zagorc z naslovom Čebela Mihaela, povej! Izvedeli smo kar nekaj zanimivosti. Otroci so povzeli naslednja dejstva iz knjige: čebele plešejo (kjer je dobra paša), rade imajo dobre rastline, nabirajo cvetni prah, imamo čebelo kranjsko sivko, živijo v čebelnjaku, panji so pobarvani, čebela umre potem, ko te piči, čebela ima krila, čebela leti. Ko so Sovice že kar nekaj vedele o čebelah, smo želeli obiskat čebelarja. Obiskali smo našo vzgojiteljico Karmen in kar ona nam je pokazala od daleč njihov čebelnjak s čebelami. Ogledali smo si star panj in satovnico od blizu. Predvsem pa smo izkoristili obisk in se družili s Karmen in njenim dojenčkom. Izdelali smo medonosne rastline, cvetoče drevo ter posejali semena presenečenja za čebele v našem naravoslovnem kotičku. Z vzgojiteljico Jernejo so otroci izdelali čebelnjak s panji. V naši igralnici pa smo imeli na praksi študentko Leo, s katero so otroci izdelali igro čebelji spomin. Veliko časa smo preživeli na sprehodih v iskanju čebel, si ogledali tudi čebelnjak ob naši učni poti. Seveda na poti nismo videli samo medonosnih rastlin. Pot nas je zavila tudi na osvežilno kepico sladoleda, večkrat, za kar se staršem iskreno zahvaljujemo prav vsi iz naše skupine.

Naš vrtec ima res lepo ime, Vrtec Čebelica Šentjernej, v katerem je živ žav vsak dan. Prav lepo nam je bilo, ko smo se naučili himno vrtca, ki jo

je že pred nekaj časa spesnila naša sodelavka Neja Antončič.

MI SMO ČEBELE
(N. Antončič)

Mi smo vesele, male čebele,
v naši hiši le smeh se sliši,
mi smo vesele, male čebele,
skupaj gradimo prijateljstvo.

V Vrtec Čebelica me pelji mamica,
tam jedel bom in spal, se pridno bom igral,
v Vrtec Čebelica me pelji očka moj,
ko vrneš se, bom spet le tvoj. ■

RAJAM IN SKAČEM SEM TER TJA

ALENKA POVŠIČ

V mesecu maju smo skupina Krtki izvedli gibalno/športni program Mali sonček. Namen programa je obogatiti področje gibanja v vrtcu s sodobnimi gibalnimi vsebinami. Poudarek smo namenili igri in vadbi, ki je primerna za otrokovo starost. Z gibanjem je pogojeno zaznavanje okolice, prostora, časa in spoznavanje samega sebe. Zavedamo se, da je gibalni razvoj pomemben predvsem v prvih letih življenja in poteka od naravnih in preprostih oblik gibanja. Naša skupina je odlično opravila vseh osem nalog. Podali smo se na daljši sprehod proti Grobljam, kjer smo hodili in tekli ter se okrepčali z malico iz nahrbtnika. V igralnici in telovadnici smo si pripravili igre brez meja ter premagovali ovire. Dopoldneve smo si polepšali z žogami različnih oblik in barv. Z njimi smo telovadili, jih lovili, metali in kotalili. Otroci so pokazali svoje sposobnosti tudi na pogajalčkih. Vozili smo se ob igrišču, kjer so spoznali tudi osnovne ukrepe varne vožnje, kot so skrb za drugega in lastno varnost. Z ljudsko rajalno igro »Abraham ima sedem sinov« smo spoznali pomen upoštevanja pravil in sodelovanja v skupini. Plesali smo ob klasični glasi s pomočjo trakov. Otroci so se vživeli v glasbo in se sprostili. Sprehodili smo se do bližnjih travnikov, kjer smo se vrteli, tekli in skakali. Otroci so zelo srečni in razigrani v naravi, da se prosto gibajo in niso omejeni. Na igrišču smo se prijeli za padalo, se vrteli in peli pesmice. Tako so otroci spoznali različne oblike gibanja in si prislužili priznanje malega sončka. ■

OBISK KMETIJE TRBANC

ŽAKLINA KUŠLJAN & DARJA BREGAR

Lara in Kaja sta nas na lep, sončen četrtek v maju, povabili k sebi domov, na kmetijo Trbanc (Roje). Takoj po zajtrku smo se obuli in za nekaj ur pomahali vrtcu v slovo. Pot nas je vodila čez novo obrtno cono, mimo bivše sušilnice po makadamski poti do vasi Roje. Po (za nas) dolgih 2,6 km smo le prišli do kmetije, kjer smo si najprej ogledali hleve s kravami in telički. Živali kar ni zmanjkalo! Videli smo še kokoši, peteline, božali smo mlade kužke, fantje pa so si oči napasli na velikih kmetijskih strojih – kombajnih, traktorjih, prikolicah in raznoraznih priključkih ter še in še. Po ogledu smo se poigrali na njunem domačem igrišču, zarajali pa smo tudi ob zvokih harmonike atija Aleša. Po prihodu nazaj v vrtec so otroci utrujeni, pa vendar veseli od vseh lepih dogodivščin, zaspali. Hvala družini Trbanc za povabilo. ■

BRANJE ZA OTROKE IN MLADINO

Bo R. Holmberg: DAN Z OČKOM

Zala, 2022 / Tema slikanice je še kako aktualna. V časih, ko je v nekaterih osnovnošolskih razredih že več otrok ločenih staršev kot otrok staršev, kjer otrok živi z obema biološkima staršema, bo ta slikanica zagotovo nagovorila mnoge. Zgodba je povsem preprosta in opisuje dan sina Tima z očetom Johnnyjem. Oče se pripelje iz drugega kraja in Tim ga pričaka na peronu, kakor mu je to naročila mama. Nato gresta skupaj v kino, na pico, v knjižnico, preživita prijeten dan, ki pa ga ganljivo zaznamuje nenehno Timijevo poudarjanje, da je Johnny njegov oče. Kar ne more dovolj ljudem omeniti tega dejstva, zato ga tudi Johnny tik pred odhodom vzame s seboj na vlak in vsem v vagonu pove, da je to Timi, njegov in najboljši sin. Nato se morata raziti. Žalostna zgodba o neizogibni bolečini mnogih otrok iz ločenih družin, kjer je ljubezen med staršema žal nepovratno presahnila in so se odločili za razhod ...

Tom Percival: NEVIDNI

Zala, 2021 / Zopet je pri Založbi Zala izšel biser izmed slikanic, ki dajo tisto več, ki veliko dajo tako otrokom in hkrati odraslim. Najnovejša slikanica že dobro znanega avtorja Toma Percivala, ki je hkrati tudi ilustrator svojih slikanic. Zgodba govori o revščini in se delno nanaša tudi na avtorjevo revno otroštvo. Glavna junakinja slikanice Izabela živi v simpatični hiški v družini, kjer sicer primanjkuje denarja za kurjavo in še marsikaj, je pa dovolj ljubezni. Žal jih razmere prisilijo, da se morajo preseliti na drug konec mesta v stanovanje v revni soteski, kar zamori tudi sicer vedro Izabelo. Z upadanjem vedrosti se počuti vedno bolj nevidno in nepomembno znotraj potrošniške družbe. Zazdi se ji, da počasi izginja, vendar pa ob tem začne opažati tudi druge 'nevidne' ljudi, zato se odloči, da hoče nekaj prispevati, da temu ne bo tako. Začne pomagati, kjerkoli lahko, kar k podobnim dejanjem spodbudi tudi druge. Povežejo se, začnejo barvati sotesko in jo delati bolj prijazno, kar osmisli njihova življenja in zaradi česar se ponovno počutijo vse bolj vidne ...

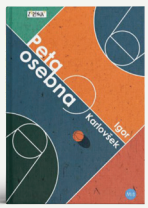

Igor Karlovšek: PETA OSEBNA

Miš, 2022 / Zdaj vsem že dobro znani pisatelj se je tokrat lotil teme, ki pogosto sega v naš prostor. Domen je namreč obetaven športnik, ki se močno trudi, da bi v svetu košarke tudi uspel. Kljub finančnim težavam njegove mame in selitve vztraja pri svojem starem košarkarskem klubu in se na parketu izkazuje. Predvsem se trudi, ko tekme obiščejo skavti, ki igralce novačijo za španske klube. Domen je pri svojih štirinajstih letih zelo samostojen in zavzet mladenič, a ob selitvi v Selce se je njegovo življenje postavilo na glavo. V njegovo življenje poleg sosede Ane in njene najboljše prijateljice Jelke posežejo še drugi dejavniki, usodni dogodek pa bi ga skoraj stal življenja. Mladinsko delo je čustveno napeta zgodba, v katerem bo bralec stiskal pesti za Domna in hkrati pa dogajanje ne dovoli, da bi knjigo odložili, preden ne izvemo, kako se bo zgodba razpletla.

SABINA JORDAN KOVAČIČ

BRANJE ZA ODRASLE

Mia Kankimäki: ŽENSKE, NA KATERE MISLIM PONOČI

Didakta, 2022 / Avtorica je raziskala zgodbe desetih žensk iz preteklosti. Tem ženskam je bilo skupno to, da so počele stvari, ki jih druge ženske niso in jih od njih ni nihče pričakoval. Med njimi je marsikatera umetnica in pisateljica, katere delo je potekalo v samoti in njenih notranjih svetovih. Mnoge od njih so bile brez družine in otrok, tudi njihovi odnosi z moškimi niso sloneli na običajnih vzorcih. Nekatere so potovale in se preselile v novo, drugačno kulturo in se še v zrelih letih podajale na pot sprememb. Avtorico je zanimalo, od kje so črpale pogum in če bi se jim sama upala slediti? Pisateljica je tudi sama oddala stanovanje v najem, da se je tudi odpravila na potovanja v dežele, kjer so te ženske bivale, ustvarjale in iskale smisel življenja. Svoje pustolovščine na zabaven in navdihujoč način prepleta z junakinjami, ki jih opisuje.

Irena Svetek: BELI VOLK

Beletrina, 2022 / Leta 2021 je izdala Rdečo kapico, prvo v seriji psiholoških kriminalk. Roman je postal uspešnica, po kateri se bo snemala tudi televizijska serija. Beli volk je drugi roman iz serije. V Kočevskem Rogu leži golo truplo mlade ženske, nekdo ji je prerezal vrat in jo odvrgel v zaraščenem pragozdu. Na obrazu ima masko v obliki volčje glave, ki ima namesto ust železne palice. Patolog Valbureto ugotovi, da je bila žrtev posiljena, na njeni rami opazi človeški ugriz. Tožilec Mio Aurelli mora ob pomoči ekipe ugotoviti, kdo je umorjena in kaj pomeni bela volčja maska. Poti vodijo v Belo krajino, kjer je Aurelli preživel poletje z bivšo ženo, in v Kočevje, kjer je žrtev delala v Društvu za zaščito kočevskega volka. Aurelli spozna Peruna in Mokoš, starša umorjene ženske, ki skrivata veliko družinsko skrivnost, in ko v votlini sredi Kočevskega roga najdejo novo truplo, se zgodba o prepovedani ljubezni in grehih prednikov začne počasi sestavljati.

Muriel Barbery: EN SAM CVET

MK, 2022 / Avtorica mednarodne uspešnice Eleganca ježa, se v svojem petem romanu vrača na Japonsko, kamor pripotuje mlada botaničarka Rose. V Kjotu je živel njen oče, bogat trgovec z umetninami, ki ga ni nikoli spoznala, a ji je kljub temu zapustil vse premoženje. Nesamozavestna Rose je dopolnila štirideset let in živi precej pusto življenje. Pred petimi leti je v skrivnostnih okoliščinah izgubila mamo. Ko ji umre oče, je nenadoma sirota, njeno življenje pa se prevrne na glavo. Rose zapusti Francijo in odpotuje v Kjoto na razglasitev oporoke. Pot se prelevi v skrivnostno romanje, ki ga je zasnoval še njen pokojni oče. Spremlja jo Belgijec Paul, očetov pomočnik in izvršitelj njegove oporoke, ki jo popelje po templjih, zen vrtovih, čajnicah in drugih spomenikih japonske kulture. Rose na Japonskem odkrije očeta, ki ga ni nikoli poznala, in ljubezen, za katero si nikoli ni mislila, da je možna. Ko Rose prepozna, kaj je izgubila, se nauči sprejeti del sebe, ki si ga prej ni priznala.

POLETNI DELOVNI ČAS KNJIŽNICE ŠENTJERNEJ

(27. junij–28. avgust 2022)

TOREK: 10.00–18.00
ČETRTEK: 10.00–18.00
PETEK: 8.00–15.00

Telefon: 07 393 13 72

KNJIŽNICA MIRANA JARCA NOVO MESTO
KRAJEVNA KNJIŽNICA ŠENTJERNEJ

JUHUHU, počitnice so tu!

Da otrokom med počitnicami ne bo dolgčas, bomo poskrbeli v Knjižnici Šentjernej. Za mlade bralce smo pripravili počitniške vrečke, kovčke in nahrbtnike presenečenja. Pokukajte v zabavno vsebino, ki vas čaka v izbrani vrečki, nahrbtniku ali kovčku ...

Na bralno pustolovščino smo se podali 20. junija.

Vabljeni, ne bo vam žal ☺

KNJIGA GRE NA POČITNICE

Počitniški fotografski natečaj

Kaj je lahko še lepše, kot če se s knjigo v roki lahko vsaj za trenutek umaknemo v bralni kotiček. Tam lahko čisto brez slabe vesti pozabimo na zunanji svet in se potopimo v svojega. Kraj in čas sploh nista pomembna, udobno se namestimo in z vso strastjo potujemo po svetu besed.

Počitniški dnevi so ravno pravšnji, da z nami delite fotografije vaših sanjskih kotičkov, ki ste jih izbrali za branje, na katerih naj bo seveda tudi knjiga. Fotografija bo še lepša, če boste na njej vi, vaši najbližji ali prijatelji medtem ko berete. Seveda lahko pripišete tudi kratek odlomek ali misel iz knjige, ki ste jo prebrali in se vas je najbolj dotaknila.

Fotografije pošljite na naslov:

Knjižnica Šentjernej
Trubarjeva cesta 13
8310 Šentjernej

ali na email: **sabina.jordan@nm.sik.si**

s pripisom ***»Počitniški fotografski natečaj«***,
do 2. septembra 2022.

Prispele fotografije bomo objavili na oglasni deski v Knjižnici Šentjernej, izmed njih bomo tri najbolj izvirne nagradili.

GROBLJE, PODRUŽNIČNA CERKEV POŠKODOVANA OB POTRESU V PETRINJI

ANTON TRPIN

Potres v decembru 2020 (29. 12. 2020) je prizadel več naših cerkva. Poleg župnijske sv. Jerneja, p. c. sv. Kozma in Damijana še p. c. v Šmarju in deloma tudi p. c. v Orehovici. Najbolj pa je prizadel p. c. v Grobljah pri Prekopi.

Naselje se prvikrat omenja leta 1249 kot »Grublah«. Vizitacijski zapisnik omenja leta 1609, da cerkev ni posvečena, sicer pa dobro urejena. Imela je novo streho in nov lesen strop. Bila je brez oken. V njej je bil samo en oltar, ki ni bil posvečen, imel pa je lepšo novo podobo. Cerkev je imela en zvon. O cerkvi in o njeni opremi poročajo tudi vizitacije leta 1639, 1653, 1668 in 1673. Po potresu 1895 so cerkev učvrstili z dvema vezema, zvonik pa s štirimi železnimi vezmi.

Do odvzema med prvo svetovno vojno so viseli v zvoniku trije zvonovi. Veliki s težo 300 funtov, srednji zvon, s težo 100 funtov in z letnico 1644. Ta je še danes v cerkvi pod korom. Tretji pa je težak le 66 funtov. Leta 1982 je bil na zunanjščini odstranjen star omet in zamenjan z novim. Ob Martinovem žegnanju leta 1983 so pritrkovalci ubili zvon »star 310 let«. Leto kasneje so namesto njega nabavili nov zvon težak 173 kilogramov, kupljen v Dobovi pri Brežicah.

V 19. stoletju je bilo okoli cerkve pokopališče. Po Lesjaku je bilo leta 1810 blagoslovljeno in opuščeno v letu 1888, ko so ga prenesli na današnje mesto zunaj naselja.

Cerkev stoji sredi vasi. Prostor okoli nje je obdan z nizkim kamnitim zidom, ki je svoj čas verjetno omejeval pokopališče. Cerkev je orientirana proti vzhodu. V glavnem oltarju sv. Martin, kateremu je posvečena cerkev. V atiki zgoraj relief Rožnovenske Matere Božje v naročju z Jezusom. Na severnem loku stoji kip sv. Gregorja, na južnem loku pa kip sv. Juda Tadeja. Pred nastavkom je postavljen vrtljiv tabernakelj iz 19. stoletja, ki je nekaj posebnega. Severni stranski oltar je posvečen sv. Jakobu iz 17. Stoletja. Domnevamo, da gre za glavni oltar iz porušene cerkve v bližnjem Šentjakobu. Južni stranski oltar je posvečen sv. Jožefu. Ob njem pa sta sv. Jurij in sv. Mihael. Kot posebnost ima cerkev tudi prižnico, ki je bila postavljena kasneje. Cerkev je imela svoj kelih iz pozlačene točene pločevine, monštranco z reliefno upodobitvijo Boga Očeta med grozdnatimi obeski. Razpelo, ki visi v prezbiteriju, ima baročno obliko. Lestenec v ladji je glažutarsko delo iz 19. stoletja in je trenutno v obnovi.

Vse to in še mnogo več najete v Zborniku župnije Šentjernej iz leta 1999. To je knjiga, katero naj bi imel vsak občan in župljan Šentjerneja.

Vse te naše cerkve so naše bogastvo, naša kulturna dediščina, pa tudi naša skupna skrb in dolžnost, da ohranjamo vse to, kar so nam naši predniki zapustili. Gradnje, obnove in vzdrževanje je bilo v preteklosti še mnogo težje kot danes. Danes smo na boljšem na finančnem, tehničnem in znanstvenem področju. Zato naj bi se tudi v nas prebudila zavest pripadnosti svoji soseski, dediščini rodu in vrednotam, ki so nas ohranjale skozi hude čase.

Obnova, takšna kot je sedanja, ne bi smela biti problematična. To so sicer dela, ki zahtevajo strokovni pristop. In mi jim ne moremo pomagati. Lahko pa po svojih močeh prispevamo, da damo svoj delež z veseljem, ne ustvarjamo negativnega mnenja, ampak ponosno zagovarjamo potrebo po obnovi. Ob tem se je že pokazalo še marsikaj, kar bo potrebno »dodelati« in obnoviti.

Vse to bo lahko, če bomo z roko v roki stopali skupaj proti istemu cilju – imeti lepo cerkev, ki bo v ponos vsem krajanom. Svoj dar za obnovo cerkve lahko nakažete na župnijski TRR SI56 0297 9008 9013 520, z namenom »za obnovo Grobelj«. Predvideni stroški obnove cerkve so 48.507,25 evrov. ■

ZAHVALA OB SLOVESU ANE BRATKOVIČ, roj. Čukajne, iz Mihovega 5

Vsaka mama je prava mama,
dana za srečo in veselje.
Prava. In ena sama.
Za vse življenje
(T. Pavček)

Ob boleči izgubi naše ljube mame Ane Bratkovič, roj. Čukajne, iz Mihovega 5, se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem, sodelavcem in znancem za izrečena sožalja, besede tolažbe, darovane sveče in cvetje ter denarne prispevke. Zahvaljujemo se osebju SB Novo mesto za lajšanje bolečin v zadnjih dneh njenega življenja. Hvala Pogrebni službi Oklešen za profesionalno vodenje obreda, pevcem kvarteta AS za srčno zapete žalostinke in izvajalcu Alešu za glasbeno spremljavo ob slovesu.

Posebna zahvala našemu gospodu župniku za čutne besede o naši mami in lepo opravljen obred slovesa.

Hvala vsem, ki ste našo drago mamo imeli radi, jo spoštovali, jo pospremili na zadnjo pot in jo boste ohranili v lepem spominu.

Žalujoči: vsi njeni

NASMEJ SE

Pojdi ven in se nasmej,
nasmej se dnevu in soncu,
rožam in ljudem in vsem drugim
lepim stvarem.

Ko si žalosten, se spomni na to,
da nekoč si se in še se boš smejal.
»Dobra volja je najbolja, smeh je pol zdravja.«
Nasmej se, da tvojih nasmehov
bo polna vreča
in povsod te spremljala bo sreča.

Nasmej se mi,
nasmehnem se ti nazaj,
to je nalezljivo in pelje te v raj.

Bodi to, kar si, poglej se v ogledalo
in nasmej se sebi,
da lažje videl boš vse dobro v sebi in v nas,
ki vsi smo ljubezni glas.

Smeh otrok nas spominja na to,
da veselili smo se vsi zelo,
ko majhni smo bili, prav vsi, prav vsi …

Irena Vrhunec

PRVA LJUBEZEN

Spomin na prvo ljubezen je večen,
z nikomur drugim nisi več tako srečen.
Prihajajo ljubezni nove,
a vse hitro v zaborav tone.
Vsakega primerjaš s prvim,
mora mu vsaj malo podoben bit',
drugače ne znaš srečen bit'.
Pravijo prva ljubezen gori ali tli,
saj do konca nikoli ne zgori.

Vera Žabkar

POLNA LUNA

Sva na klopci klepetala,
ko polna luna je na naju sijala.
Bila priča je najinem prvem poljubu,
sem ti prisegla,
da nikoli me ne bo izgubu.
Se luna proti jutro je poslovila,
midva pa sva se še kar ljubila.
S težkim srcem sva se poslovila,
a si obljubila, da zvečer se spet dobiva.
A ko čez čas luna je vse bolj bledela,
tudi najina ljubezen noč je vzela.

Vera Žabkar

NAŠA NARAVA

Narava nepredvidljiva,
le kaj si nam storila?
Vse pridelke polomila,
globoko v srca nas ranila.
Res je!
Vsi smo odvisni od tebe,
zaradi tvoje moči, smo večkrat iz sebe.
Mogoče pa je prav tako,
da nam vračaš tudi hudo.
Kaj vse v nebo in vodo spustimo,
od tebe pa samo dobro želimo.
Vinogradi se poškropijo,
pridelki in travniki obnovijo.
Tako kot mi,
tudi narava trpi.
Ljudje pazimo,
da za njo lepo skrbimo.
Pojdimo ji raje naproti,
da še dolgo bomo uživali v njeni lepoti.

Sonja Simončič

NASVET ZA VAS

Zdravje v Sloveniji in jugovzhodni Sloveniji

NIJZ

Kakovostni podatki in kazalniki ter informacije bistveno pripomorejo k dobremu in pravilnemu odločanju. Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) na osnovi več zakonskih podlag zbira, obdeluje in analizira zdravstvene podatke in jih objavlja v različnih oblikah. Letno objavlja obsežno publikacijo Zdravstveni statistični letopis Slovenije. V letopisu so prikazani podatki in informacije o nekaterih vidikih zdravstvenega stanja prebivalstva, zdravstvenem sistemu, financiranju zdravstva in pomenu okolja pri vplivu na zdravje prebivalcev v najširšem pomenu.

Prikazujemo nekaj kazalnikov zdravja za leto 2020, nekateri so bili v tem letu zaznamovani tudi z epidemijo covida-19. Izpostavljamo nekatere regijske podatke in jih umeščamo v slovenski prostor.

Število prebivalcev v Sloveniji je od leta 1955 počasi naraščalo, predvsem na račun preseljevanja, medtem ko je dinamika staranja prebivalstva zelo hitra. V letu 2020 je v Sloveniji prebivalo 2,100.126 prebivalcev. V razmerju med spoloma predstavljajo moški številčnejši del prebivalstva. V jugovzhodni Sloveniji je v letu 2020 prebivalo 145.859 prebivalcev. Naša regija je na petem mestu po številu prebivalcev med vsemi 12 statističnimi regijami v Sloveniji. Gostota prebivalcev v regiji z 21 občinami je med manjšimi v Sloveniji.

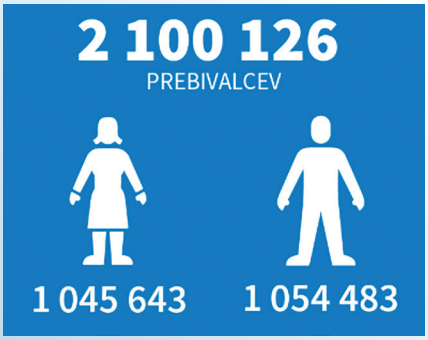

V Sloveniji se je rodilo 18.514 živorojenih otrok, od tega več dečkov (52 %) kot deklic. Največ živorojenih otrok na 1.000 prebivalcev v letu 2020 je bilo v jugovzhodni Sloveniji. Rodilo se jih je 1.459. Stopnja rodnosti mladostnic je v Sloveniji nizka. Negativno izstopa predvsem naša regija, kjer je ta stopnja v letu 2020 skoraj 4-krat višja od slovenskega povprečja.

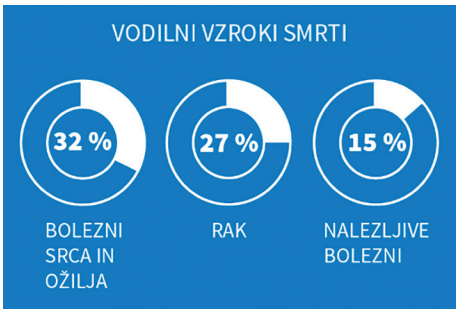

V omenjenem letu je umrlo 24.016 prebivalcev oziroma 3.428 (17 %) več kot v letu 2019. Vodilni osnovni vzroki umrljivosti so predvsem bolezni srca in ožilja ter rakava obolenja. Izjemoma so na tretjem mestu nalezljive bolezni, kjer je večina pripisana covidu-19.
V regiji je število umrlih na 100.000 prebivalcev, tako moških kot žensk, nad slovenskim povprečjem. Umrljivost zaradi bolezni srca in ožilja kot glavnega vzroka smrti v Sloveniji je pod slovenskim povprečjem pri obeh spolih, kar je spodbudno.
Prezgodnja umrljivost – opredeljena kot smrt oseb, ki umrejo v starosti pred dogovorjeno mejo 65 let – je pri ženskah med nižjimi v državi.

Prijavljenih je bilo 17.622 poškodb pri delu, med katerimi je bilo 17 takih, ki so imele za posledico smrt. V epidemičnem letu 2020 se je zmanjšalo število običajnih poškodb pri delu zaradi čakanja na delo, dela od doma ter povečane brezposelnosti. Na povečanje celotnega števila so imele velik vpliv prijave obolelih in okuženih zaposlenih, ki so se s povzročiteljem covida-19 okužili pri opravljanju dela. Tako je bilo prijavljenih vsega skupaj 6.464 primerov poškodb pri delu zaradi covida-19.
V regiji je bilo 688 poškodb pri delu, od tega 506 pri moških. Po številu poškodb pri delu na 1.000 zaposlenih regija ne izstopa od slovenskega povprečja.
Poškodbe pa niso glavni razlog za bolniške odsotnosti. Začasna odsotnost z dela tako v Sloveniji kot regiji je največkrat posledica bolezni mišično-skeletnega sistema in veziva. Število koledarskih dni nezmožnosti za delo na zaposlenega je bilo tako v državi kot regiji 18 dni.

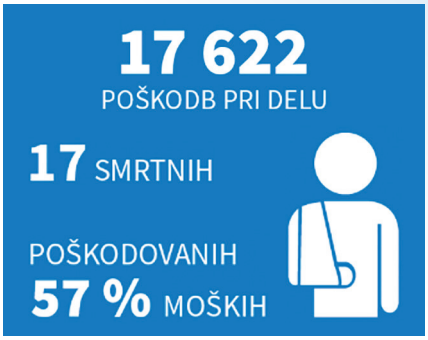

Kajenje tobaka škoduje tako rekoč vsakemu organu v človeškem telesu in škodljivo vpliva na zdravje skozi celotno življenje. Leta 2020 je kadil vsak peti prebivalec Slovenije, star od 18–74 let. V regiji je 78 % nekadilcev, delež bivših kadilcev iz regije je 2. največji v državi.

Tako v državi kot regiji predstavlja težavo tudi alkohol. V državi na dan v povprečju 3 osebe umrejo zaradi vzrokov, neposredno pripisljivih alkoholu. Delež prebivalcev (18–74 let), ki alkoholne pijače pijejo tvegano ali škodljivo, je v državi in regiji 55-odstotni.
Tako v Sloveniji kot v regiji narašča tudi delež debelih ljudi. Vzpodbudno pa je, da je v naši regiji največji porast deleža prebivalcev z normalno hranjenostjo (39 %).

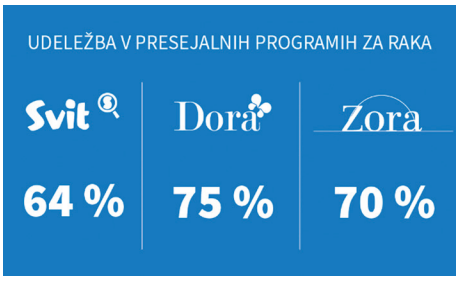

Svit je državni program presejanja in zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb ter raka debelega črevesa in danke. V Programu Svit je sodelovalo 64 % povabljenih, kjer je bila višja odzivnost žensk kot moških. V naši regiji je odzivnost nad povprečjem države, in sicer 67-odstotna.
DORA je organiziran populacijski presejalni program zgodnjega odkrivanja raka dojk pri ženskah v starosti od 50 do 69 let. V regiji smo po udeležbi med najboljšimi v Sloveniji.
ZORA je preventivni program za odkrivanje predrakavih in zgodnjih rakavih sprememb na materničnem vratu. Pregledanost v programu ZORA je v Sloveniji dosegla mejo priporočenega deleža pregledanosti, ki zagotavlja učinkovitost programa, in je znašala 70 %, v regiji 68 %.

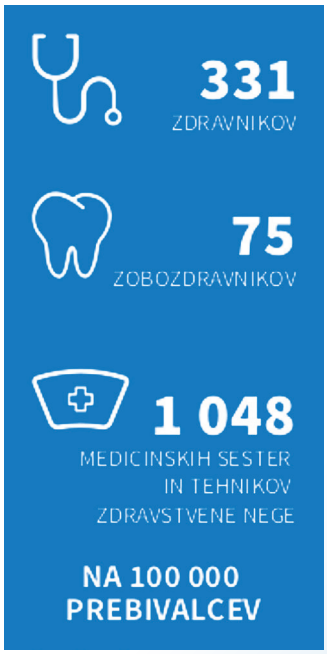

Ob zaključku leta 2020 je bilo v zdravstvu zaposlenih 6.944 zdravnikov, 1.570 zobozdravnikov, 9.043 medicinskih sester in 12.959 zdravstvenih tehnikov.
V regiji je bilo v zdravstvu zaposlenih 353 zdravnikov, 90 zobozdravnikov, 540 medicinskih sester in 777 zdravstvenih tehnikov.
V infografiki so zdravstveni delavci v Sloveniji predstavljeni na 100.000 prebivalcev.

Zbiranje podatkov in informacij v zdravstvu je ključnega pomena, saj se na podlagi teh načrtujejo in iščejo rešitve, povezane z zdravjem ljudi. Poleg podatkov s področij dela NIJZ so poglavja v Zdravstvenem statističnem letopisu Slovenije dopolnjena z vsebinami nacionalnih in mednarodnih organizacij, ki zbirajo podatke, vezane na zdravje prebivalstva, in se z njimi ukvarjajo.

Celotne vsebine, podrobnejši podatki so dostopni na spletnih straneh:

- https://www.nijz.si/sl/nijz/revije/zdravstveni-statisticni-letopis-slovenije
- https://podatki.nijz.si/
- https://obcine.nijz.si/

**Opomba: Podatki v infografikah so za Slovenijo.*

PEGASTI BADELJ

ZDRAVILNE RASTLINE

SABINA JORDAN KOVAČIČ

Pegasti badelj (*Silybum marianum*) je sredozemska bodičasta rastlina iz družine nebinovk (Asteraceae). Pegasti badelj je velika rastlina, zraste 70–150 cm visoko in ima pokončno steblo. Ima velike zelene liste z belimi lisami, ki so nazobčani in imajo ob robovih trne. Na koncu stebla je okroglo koškasto socvetje vijolične barve. Iz oplojenih cvetov se razvijejo plodovi, ki imajo trdo lupino in svilnate dlačice, ki kmalu odpadejo. Plodovi so 6 do 7 mm in črno-rjave barve. Čas cvetenja je od junija do septembra. Prvotno je rastla v južni Evropi ter Aziji, vendar jo danes najdemo po vsem svetu. Raste samoniklo na prisojnih in zavetnih pobočjih ter ledinah, gojen pa raste kot okrasna in zdravilna rastlina na vrtovih. Ljudska imena so: bodeča neža, bodečnica, bodečnice, bodika, ostropec, ostropes, pegasti bodelj.

UPORABNI DELI RASTLINE

Največkrat uporabljamo zrele, posušene, rjavkasto lisaste plodove, ki jim odstranimo ščetinasto kodeljico. Plod je dolg med 6 in 7 mm in 3 mm širok, ima pa svetlečo, črnorjavo do sivkasto semensko ovojnico. Vonj sveže zmletih semen spominja na vonj kakava. Iz njih pripravljamo zdravilni čaj oz. jo dodamo čajnim mešanicam. V plodu se nahajajo različni flavonoidi, ki jih s skupnim imenom imenujemo silimarin. Med njimi so za zdravilne učinke najpomembnejši silibilin, silikristin in silidianin. Mešanica spojin, ki varujejo jetra in druge dele telesa pred škodljivimi radikali in so najboljša hranila za jetra. Pegasti badelj olajša težave tudi, ko so jetra že načeta zaradi bolezni, alkohola, zastrupitve s pokvarjeno hrano, zamaščenosti (pozor, pri zastrupitvi je potrebno takoj obiskati zdravniško pomoč in se ne zanašati na zdravilne učinke te rastline, zdravljenje z njim pa se lahko nadaljuje v domači oskrbi). Badelj namreč očisti jetra, ščiti in spodbuja k obnavljanju celic. Poleg tega pa ima ugodne učinke na vse organe notranjega obtoka, pospešuje tvorbo žolča, krepi vranico, pospešuje izločanje vode, pomaga pri vnetju trebušne slinavke in pri diabetesu, njegovo eterično olje umirja krče v želodcu, pomaga pri menstrualnih krčih in pri belem toku. Uporabljajo se tudi sveži ali posušeni nadzemni deli rastline, ki jih naberemo ob času cvetenja (junij–september).

NA KAJ MORAMO BITI POZORNI

Uživanje semen pegastega badlja se ne priporoča nosečnicam in doječim mamicam. Prav tako se ga ne priporoča alergikom in vsem, ki imajo žolčne kamne in maligne bolezni jeter.

Pri odpiranju ploda vedno uporabljajte debele rokavice in škarje, saj so po celotni rastlini posejane bodice, ki lahko poškodujejo vaše roke.

Za boljše učinkovanje se priporoča zaužitje semen pegastega badlja z izdelki, ki vsebujejo maščobe, saj je silimarin bolje topen v maščobah. Semena lahko tako dodate v jogurt, skuto ali jih zaužijete z drugimi mlečnimi izdelki.

Odvajalni učinek nastopi ob preveliki zaužiti količini pegastega badlja.

ZANIMIVOSTI

Drugo ime Marijin osat izvira iz legende, po kateri je devica Marija iskala miren kraj za dojenje otroka. Marijin osat je to opazil in z listi zaščitil mater in otroka. Ker je nekaj kapljic mleka padlo na zel, ima še danes bele lise in črte. Kot zdravilna rastlina ima dolgo zgodovino, saj sega njegova uporaba v čas Kristusovega rojstva, ko so koreniko uporabljali za spodbujanje bruhanja. Iz 16. In 17. stoletja imamo podatke o ugodnem vplivu njegovih plodov na jetra.

ČAJ IZ SEMEN

Semena pegastega badlja predhodno zmeljemo v mlinčku ali zdrobimo v terilnici, nato pa 1 žličko semen poparimo v 2–3 dl vode. Pokrit poparek naj stoji 10–15 minut, nato ga precedimo (pri načetih jetrih pijemo takšen čaj 3 do 4-krat dnevno, pol ure pred jedjo).

TINKTURO IZ PEGASTEGA BADLJA

Celotno rastlino pegastega badlja razrežemo na manjše koščke in jo namočimo v 40 % alkoholu za 3 tedne, vmes večkrat premešamo. Po končanem namakanju vsebino precedimo in tinkturo skladiščimo na hladnem v temni steklenici. Namesto celotne zeli lahko uporabimo tudi samo semena, ki jih v razmerju 1 : 3 (semena : alkohol) namakamo v 70 % alkoholu. 15–20 kapljic tinkture nakapljamo v 1 dl vode ali čaja. Pijemo 2–3 krat dnevno. ■

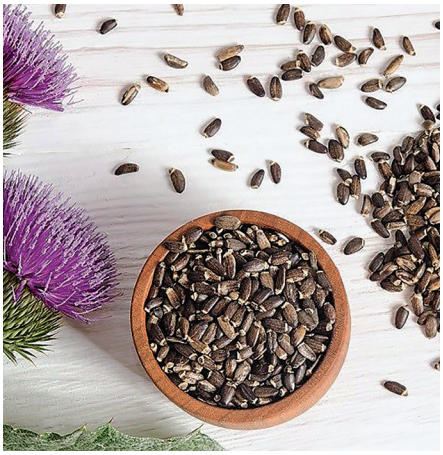

ZELENI NASVETI IZ SrEčnega vrta!

DANIJELA PAVLIČ

Drage Šentjernejčanke in Šentjernejčani! Ta mesec je bil moj vrt zaradi minule toče nekaj dni le srčni, ne pa srečni … Vendar, ko sem se peljala okrog in videla, da je veliko ljudem okrog mene junijska toča zdesetkala še več in vse, sem se umirila in si rekla »ni mi hudega« …

Težka je tale vrtičkarska, pa če imaš samo 5 paradižnikov ali pa celo njivo, vsakemu je hudo za pridelek … Srce me je zabolelo, ko sem videla kmeta, da je na Selih preoral celo njivo ječmena … Vendar ni druge, kot vstati ter ponovno sejati in saditi, veliko se še da – korenje, nizek in visok fižol, solate, kmalu prideta repa in koleraba (po izkopu krompirja in česna), radiči, endivija, ohrovti in ne pozabite na bučke! Vedno je v vsaki stvari nekaj dobrega, saj smo si takoj poskušali pomagati z izmenjavo sadik in semen …

V tokratni temi bi vam rada dala nekaj nasvetov za pripravo živega in kakovostnega komposta, ki bo dopolnilo našim rastlinam za boljšo rast. O kompostu obstaja veliko napisanega, zato si, če vas zanimajo različni recepti za pripravo komposta, izposodite ali kupite knjige, poglejte si nasvete na spletu, obstajajo tudi posnetki slovenskih vrtičkarjev. Z vami pa bi šla skozi osnove in moj način priprave, da vas navdušim nad njim, da si boste začeli sami pripravljati svoje rjavo-črno zlato. ☺ Kaj je kompost? Kompost je katerikoli predelan organski material z na pogled homogeno in enotno strukturo, kjer začetnih surovin ne prepoznamo več. Je temno rjave barve, z vonjem po gozdni zemlji (*vir: Vrt obilja, spletna stran*). Kompost je lahko gnojilo, zastirka ali poživitev naših tal, ustvarja rodovitna in živa tla. Torej, več kot dovolj razlogov, da si pripravimo svojega, saj tudi cene le-tega rastejo v nebo. Proces kompostiranja posnema naravne procese razpadanja organskih snovi, kjer so glavne zvezde mikroorganizmi. Kakovosten kompost mora vsebovati tako zeleni kot rjavi material (dobro razmerje med elementoma ogljika in dušika). Sestava kompostnega kupa je odvisna od načina kompostiranja (vroče, hladno) ter letnega časa, ko ga pripravljamo.

Za pripravo komposta imam pripravljen neograjen prostor blizu vrta, kamor odlagam organski material. Pri kuhinjskih odpadkih so mnenja deljena (npr. bananini in pomarančni olupki, orehovo listje naj ne bi sodili v kup), jaz dam v kup vse, kar mi ostaja. V kup odlagam žaganje, konjski in kurji gnoj, listje, odpadke iz kuhinje, odkos trave, plevel, ki mi je ušel, ovčjo volno, karton, papir, vse, kar je potrebno, da dobi novo obliko. Dobro ga premešam, da se snovi povežejo. Kompostni kup zalijem ali pustim, da ga namoči dež ter pokrijem s črno folijo, da vzpodbudim proces kompostiranja. Občasno ga premečem, saj s tem dodam kisik, ki preprečuje gnitje in se ponovno vzpostavi kompostiranje. Nekateri dodajo materialu tudi kalifornijske deževnike (skozi naluknjan tulec), ki še dodatno pomagajo k razgradnji materiala. Nastopi faza zorenja, ko se začne material razkrojevati v manjše delčke. V toplih mesecih bo proces kompostiranja potekal veliko hitreje kot pozimi, saj toplo vreme pripomore k hitrejšemu delovanju mikroorganizmov in makroelemenov. Še ena zanimivost za ljubitelje pernatih živali: kokoši so odličen stroj in zelo pridne delavke, saj očistijo in predelajo vse organske odpadke. Ograditi jim je potrebno prostor, jim dati organske odpadke in že uživajo v obdelavi! S tem smo dobili že na pol predelan organski material za dopolnitev našega komposta. Mikroorganizmi, ki razkrajajo naš material, pa so tudi krivi, da se naš kompostni kup zmanjša in postanejo veliki kosi fini drobni koščki, ki jih uporabimo na gredah. Presejanje dobro pripravljenega komposta praviloma ni potrebno, razen če bi ga uporabili za sejanje ali pripravo sadik. Naveden način je primeren za vrtičkarje, ko želimo ustvariti do 5 m^3 materiala, manj pa je primeren za njivske površine. Preverjeno in resnično pa je, da zemlja, obogatena s kompostom da veliko večji pridelek kot skromna zemljica. Torej, dober kompost, zalivanje, senčenje v poletnih mesecih in ljubezen do vrta nas bodo bogato nagradili s slastnimi pridelki več mesecev!

Naj vam poletni meseci prinesejo veliko svežine, počitka, morskih valov, dobrih knjig in mirnih misli. Ti zeleni drobci pa naj dajo spodbudo za še bolj zelene prste! ☺ Pa gremo pogumno naprej!

Želim vam vesel & sr(e)čen sprehod v nov vrtnarski mesec! ■

ZELENI IN RJAVI MATERIALI

BOGATI Z DUŠIKOM (N):

- kuhinjski odpadki
- ostanki sadja in zelenjave
- plevel z vrta
- rastlinski ostanki z vrta
- travni odkos
- kavne usedline
- gnoj brez stelje
- zeleno listje
- sadne tropine

BOGATI Z OGLJIKOM (C):

- slama
- suho listje
- seno
- lesni sekanci
- žagovina
- luščine žit
- volna
- papir in karton
- koruzna stebla
- lubje
- naravna vlakna (bombaž in lan)

ZAKAJ JE PREVENTIVA POMEMBNA ZA NAŠE ZDRAVJE?

NIJZ

Letos beležimo 20 let, odkar je bil v Sloveniji uveden prvi presejalni program, ki so ga poimenovali Nacionalni program primarne preventive srčno žilnih bolezni. Namenjen je zgodnjemu odkrivanju dejavnikov tveganja, ki vplivajo na nastanek srčno žilnih bolezni. V tem času je namreč Slovenija beležila visoko umrljivost zaradi srčno žilnih bolezni, to pa so bolezni, ki se jih lahko z zgodnjim odkrivanjem tudi prepreči. Program izvajajo ambulante družinskih zdravnikov, vanj pa je vabljen vsakdo, ko dopolni 35 let. S pomočjo tega programa v ambulanti odkrivajo dejavnike tveganja, kot so neustrezno prehranjevanje, telesna nedejavnost, kajenje in prekomerna uporaba alkohola. izmerijo tudi različne parameter kot so krvni pritisk, telesna teža in višina, obseg trebuha ter nekatere laboratorijske parametre. Ti dejavniki so zelo pomembni pri nastanku srčno žilnih bolezni, zato je pomembno, da jih dovolj zgodaj odkrijemo in preprečimo njihovo nadaljnje delovanje. Pomembno pri takih pregledih je tudi, da se osebo napoti v ustrezno delavnico, kjer lahko spozna različne vsebine, s katerimi si opolnomoči svoje znanje in tako lahko lažje bolj zdravo izbira.

S pomočjo tega programa smo skozi vsa ta leta uspešno zniževali umrljivost zaradi srčno žilnih bolezni, kar je z javno zdravstvenega vidika zelo pomembno. Prav tako smo v naslednjih letih v Sloveniji vpeljali tudi druge presejalne programe, ki pa so prvenstveno namenjeni zgodnjemu odkrivanju predrakavih in rakavih sprememb. Tako s pomočjo različnih presejalnih programov iščemo zgodnje znake bolezni pri sicer navidezno zdravih ljudeh. To je z medicinskega in tudi drugih vidikov zelo pomembno, saj vsaka zgodaj odkrita bolezen pomeni boljšo kvaliteto ter kvantiteto življenja.

Preventive je tako za naše zdravje izjemnega pomena skozi vsa obdobja življenja. Zdravje pa je za človeka najvišja vrednota. Zdaj, po času epidemije, so preventivni ukrepi ponovno zaživeli v polni obliki. Zato skrbimo, varujmo in krepimo svoje zdravje, udeležujmo se redno vseh programov, kamor smo povabljeni. Tudi sami zase lahko veliko naredimo, tako da skrbimo za svojo dobro psihofizično kondicijo. To lahko naredimo na različne načine, sami, kadar pa vidimo, da to ni mogoče, pa si poiščemo ustrezno pomoč. S pravočasnim ukrepanjem lahko vzdržujemo dobro zdravje in naše telo nam bo hvaležno. Informacije in odgovore na vprašanja pa lahko poiščemo tudi na spletnih straneh državnih presejalnih programov ZORA, DORA in SVIT. ■

V Novem mestu deluje skupina za samopomoč ljudem z epilepsijo

Društvo LIGA proti epilepsiji Slovenije

Za področje Dolenjske in Bele krajine deluje v Novem mestu skupina za samopomoč ljudi z epilepsijo in njihovih svojcev pod okriljem Društva Liga proti epilepsiji Slovenije.

Vabimo vse, ki se srečujete z epilepsijo, da se nam pridružite, saj si v skupini člani izmenjujemo izkušnje in dajemo podporo.

Srečujemo se vsak prvi torek v mesecu od 17. do 19. ure. Srečujemo se v prostorih KS DRSKA NM (Ulica Slavka Gruma 9, 8000 NOVO MESTO – nad TUŠ trgovino) ali preko srečanj aplikacije Zoom.

Več informacij dobite na društvu:
Društvo Liga proti epilepsiji Slovenije
Poljanska cesta 14, 1000 Ljubljana
EPITEL 01 432 93 93 ali vodja skupine Dolenjske in Bele krajine: 064 250 240

Facebook: *Društvo Liga proti epilepsiji Slovenije*
Spletna stran: *www.epilepsija.org*
e-pošta: *epilepsija@epilepsija.org* ■

ŠPORT

ZADNJI MRNTZ TURNIR V SEZONI

DUŠAN PEZELJ
ARHIV NTK ŠENTJERNEJ

Zadnjega finalnega turnirja v namiznem tenisu v Ljubljani, ki ga je pripravil NTK Vesna iz Zaloga, se je v nedeljo, 29. maja 2022, udeležilo okoli 150 mladih igralk in igralcev iz 14 slovenskih klubov. Na močnem turnirju so drugič dokaj uspešno nastopili (prvič aprila na Otočcu) tudi trije mladi člani našega kluba NTK ŠENTJERNEJ. Luka Bevec, Nik Bojc in Gašper Glavan so tekmovali v kategoriji 6.–7. razred. Nastopili so v skupinah s po štirimi igralci. Fantom se tokrat ni uspelo uvrstiti v nadaljnje tekmovanje na izpadanje. Še najbližje uvrstitvi med 16 najboljših (na Otočcu mu je to uspelo) je bil Luka Bevec, ki je premagal dva nasprotnika in osvojil tretje mesto v skupini, v kateri je sicer tekmovalo pet igralcev. Nik Bojc je igral solidno in z eno zmago v skupini pristal na tretjem mestu. Gašper

Od leve: Marjan Kovačič in Dušan Pezelj, v prvi vrsti stojijo Nik Bojc, Gašper Glavan in Luka Bevec.

Glavan pa je, kar se vidi po nastopu proti krkašu Aljažu Vidmarju (2 : 3), igral dobro, a za edino zmago na tem turnirju mu je v odločilnem 5. nizu zmanjkalo tudi nekaj sreče. Trenerja, ki sva jih na tekmovanju spremljala, Marjan Kovačič in Dušan Pezelj, sva ocenila, da so vsi trije igrali dobro, kaj več pa niti niso mogli doseči, saj vadijo šele osem mesecev, in je to sploh njihovo drugo tekmovanje na takem močnem turnirju. Pomembno je, da so se borili, spoznali nekaj vrstnikov, s katerimi se bodo v prihodnosti še pomerili, in si nabrali nekaj dragocenih izkušenj. Ta finalni turnir MRNTZ je bil tudi lepa priložnost, da smo se nasprotnikom pokazali v res lepih novih dresih in trenirkah, za kar smo dobili veliko pohval udeležencev zadnjega turnirja. Ob tej priložnosti se NTK ŠENTJERNEJ zahvaljuje donatorjem, ki so pripomogli za nakup lepih športnih oblačil. ■

NTK Šentjernej je 14. maja v počastitev 2. obletnice ustanovitve kluba pripravil družabno srečanje na prostoru PGD Cerov Log. Piknika se je udeležilo 54 članov, otrok in njihovih staršev. V veselem druženju smo uživali v lepem vremenu, v različnih igrah z žogo, igranju namiznega tenisa na miniaturni mizici in streljanju z lokom. ■

DVE ZMAGI ZA DOMAČINE

LANA ZRINJANIN

BOJAN DUH

Potem, ko so bile kasaške dirke načrtovane za 29. maja zaradi deževnega vremena prestavljene, so v nedeljo, 12. junija, člani Kluba za konjski šport Šentjernej organizirali prvi tekmovalni dan letošnje sezone na hipodromu v Šentjerneju. V lepem vremenu smo tokrat na hipodromu bili priča množici gledalcev in zelo razburljivim dirkam.

Domači tekmovalci so navijače nagradili z dvema zmagama in obilico lepih uvrstitev. Že v prvi točki sporeda je tekmovalno kariero na najlepši način začel petletni Paco Rui na vajetih Tomaža Novaka. V prvem nastopu kariere sta z izvrstnim kilometrskim časom 1.19,6 dosegla zmago na 1680 metrov. Da sta bila tudi drugo in tretje mesto šentjernejsko obarvana, sta poskrbela Calais iz hleva Jožeta Antončiča in Nookie Roka Hočevarja.

V drugi točki sporeda je slavila Nancy di Genio iz lenarškega kluba, drugo mesto sta zasedla domačina Denit na vajetih Uroša Bratkoviča, tretje pa Pierre in Lana Zrinjanin. Zmaga v tretji dirki je odšla v Ljutomer – zmagala sta Victory Soulman in Janko Sagaj. Domačin Andrej Simončič in dvakratni letošnji zmagovalec Boaz Nas sta po težavah in težki dirki uspela priti na 4. mesto. Zato je že v naslednji točki občinstvo na noge dvignila Bershka MMS na vajetih Andreja Simončiča, ki je po zelo zanimivi dirki in odličnem finišu ponovno zmagala na domačem hipodromu. Drugo mesto sta zasedla Luxury Ice in Milan Žan iz KK Komenda, tretje pa Rio Flora na vajetih Ajde Gorenc iz KK Ljubljana.

Zadnja točka sporeda je zbrala močno konkurenco nekaterih najhitrejših kasačev v Sloveniji. Z najboljšim časom dneva 1.17,0 je zmagal zimzeleni Tars Stars na vajetih Janka Sagaja iz Ljutomera pred Ulfastom in Milanom Žanom ter Planetom Alojza Franka. Tudi 4. in 5. mesto sta odšla v roke domačinov – Guyane De L'Iton Roka Bregarja in Elise Gali iz Hleva Judež.

Andrej Simončič in Bershka MMS

Na koncu dneva se je na stezi 1680 metrov pomerilo še 10 kmečkih vpreg, ki so požele veliko zanimanja gledalcev. Slavila sta Zoro in Lali na vajetih Franca Laknarja s sovoznico Metko Kovačič.

V šentjernejskem klubu načrtujejo organizacijo še dveh tekmovalnih dni – naslednji bo 28. avgusta ob občinskem prazniku Jernejevem. ■

Pravilen odgovor križanke iz prejšnje številke je **RAČJI MLADIČ**. Tokrat je bila izžrebana **DRAGICA MESOJEDEC iz Drame**. Nagrajenka naj se oglasi v Pekarni Šentjernej, ki ji podarja kepico sladoleda in kavo. Pekarni Šentjernej se za nagrado prav lepo zahvaljujemo. Rešitev tokratne križanke pričakujemo do petka, **22. julija 2022**, na naslovu: Uredniški odbor Šentjernejskega glasila, Občina Šentjernej, Prvomajska cesta 3 a, 8310 Šentjernej ali na e-naslovu: sentjernejsko.glasilo@sentjernej.si. Vsem, ki sodelujete in nam pridno pošiljate odgovore, se prav lepo zahvaljujemo. ■

ZUNANJI DEL KOLESA S ŠPICAMI
KUHALNICA
NIKOLA TESLA
ZELENICA V PUŠČAVI
Občina Šentjernej
NATAŠA BOKAL
NEUMNO DEJANJE ALI RAVNANJE
JAZONOVA LADJA Z ARGONAVTI
JEKLENKA ZA BUTAN
PRAŠIČ, PUJS
PRŠENJE
SKUPINA PEVCEV
ČLOVEK Z BISAGO
ČISTILEC LEDU
CESTA 102 (KALCE - ROBIČ)
ZANE GREY
ZNANILEC
DOBRO IN ...
SEATOV SUV

AVTOR: MATJAŽ HLADNIK
VEČJA PTICA ČRNO SIVE BARVE
BELA SNOV IZ ŽGANEGA APNENCA
NICK NOLTE
KUŽA
GOZD
POLOŽAJ V JOGI
MORSKA LUKA V BIH
GRŠKI MITOLOŠKI LETALEC
AMERIŠKI KITARIST (EDDIE)
SNOV, MATERIJA
RAČUNALNIKI IZ LETA 1972
VLADIMIR LAMUT
TOLERANCA
STROKOVNJAK ZA EVGENIKO
MAURICE UTRILLO
DRAMATIK CANKAR
SPODBUDA
PETER ŽONTA
MUZEJ VOŠČENIH LUTK
LOVEC NA RAKE
PISANA TROPSKA PAPIGA
POSODA ZA PEPEL UMRLEGA

KELTIKA - državna cesta z oznako 102 med Kalcami in Robičem
ROLBA - stroj za čiščenje in glajenje ledu
VAN HALEN - ameriški rock kitarist (Eddie, 1955 - 2020)

CVETLIČARNA MIKLAVČIČ
NAŠA PONUDBA
poročno in žalno aranžiranje • darilni program • trajnice, grmovnice in okrasno drevje • aranžiranje prostorov in prireditev • urejanje okolice • korita, lonci vseh vrst, lubje, pesek-kamni, folije ...
GORENJA BREZOVICA 2, 8310 ŠENTJERNEJ
Telefon: 041 597 770 ali 041 738 355
E-pošta: cvetlicarna.miklavcic@gmail.com
LEPO VABLJENI

MEGA foto
CENTER ZA FOTOGRAFIJO IN MOBILNO TELEFONIJO
A1
A1 NET + TV
Prvo leto samo 19,99 €/m
Hitrosti do 500 Mb/s
Premier League
VOYO
Cesta oktobrskih žrtev 2, Šentjernej
07 30 81 111 040 410 645 www.megafoto.si

optika OPTRIS d.o.o.
Kotarjeva cesta 8a, 8310 Šentjernej
Telefon: 05 99 314 77 / Mobitel: 040 55 20 10
E-pošta: optika.optris@siol.net / www.optikaoptris.si
PRIČAKUJEMO VAS:
od ponedeljka do petka 8.30-18.00
in soboto 8.30-12.00

ČEVLJARSTVO
IZDELAVA KLJUČEV
Zoran Zrnić s.p.
DELOVNI ČAS
PONEDELJEK, SREDA, PETEK
9.–12. in 14.–17.
C.O.Ž. 9, 8310 Šentjernej, tel.: 07/30 81 726

IZBRANI RECEPT MESECA

Vanilijev zavitek s pudingom

Potrebujemo 600 g vlečenega testa oz. 12 listov.

NADEV 1:

SESTAVINE: 3 večja jajca / 50 g sladkorja / 200 ml navadnega jogurta / 200 ml sončničnega olja / 80 g pšeničnega zdroba / 1 vrečica pecilnega praška

NADEV 2:

SESTAVINE: 150 g sladkorja / 1 l mleka / 3 vaniljevi pudingi

POSTOPEK PRIPRAVE:

Kuhanje pudinga (drugi nadev): najprej se lotimo kuhanja pudinga, da se bo do uporabe že primerno shladil. V večji lonec vlijemo mleko in dodamo sladkor ter kuhamo do vrenja. V posodico vlijemo malo mleka, ki smo ga odvzeli od litra, in v njem zmešamo tri vaniljeve pudinge. Puding zakuhamo v vrelo mleko in ves čas mešamo. Nato odstavimo iz ognja in občasno premešamo.

Priprava prvega nadeva: jajcem ločimo rumenjake in beljake. Iz beljakov naredimo sneg in mu dodamo sladkor. Nato dodamo rumenjake in temeljito premešamo. Dodamo jogurt in premešamo. Prilijemo olje in spet enakomerno premešamo. Nakar dosipamo pšenični zdrob, ob koncu primešamo še pecilni prašek. Vse sestavine združimo in temeljito premešamo.

Vzamemo prvi list testa in na njem premažemo 4 do 5 žlic kreme. Nato čezenj položimo drugi list testa in ga enako premažemo s 4 do 5 žlicami kreme. Enako naredimo s tretjim listom testa. Puding razdelimo približno na 3 enake dele in četrti list testa samo na spodnjem robu obložimo s pudingom.

Lističe testa zavijemo v zavitek in ga prenesemo v naoljen pekač. Postopek ponovimo še 2-krat. Načeloma iz sestavin dobimo 3 zavitke.

Pečemo v predhodno ogreti pečici na 180 stopinj Celzija cca. 20–25 minut.

Zavitek pustimo, da se nekoliko ohladi in postrežemo še mlačnega ali ohlajenega. Po vrhu posipamo s sladkorjem v prahu.

Dober tek!

Recept je preizkusila Andreja Topolovšek.

PREGOVORI ZA JUNIJ-JULIJ

Lepo vreme prvega dne, kmetje se letine vesele. / Če rožnika sonce pripeka, pohlevno deži, veliko obeta žita, strdi. / Rožnika mrzlo deževanje, slabo za vino in panje. / Kakor vreme rožnika mini, taka se grudna ponovi. / Če se Medard kislo drži, do konca meseca ni sončnih dni. / Če rožnika toplo dežuje, kašče in uljnjake napoveduje. / Če Barbara (11. 6.) deži, bodo jeseni grozdja polne kadi. / Kadar na Ladislava dežuje, dež se dolgo kraljuje. / Če Anton seje proso, gre Vid tretji dan pogledat, če z njim kaj bo. / Če je megla na Vida dan, je pšenica malo prida. / Kolikor dni kukavica še po kresu kuka, toliko tednov po Mihaelu v roke ne huka. / Lepega vremena in sitega trebuha se človek naveliča. / Ako do Urha (4. 7) slišiš kukavico in Urh z Marjeto kače pase, posevek dobro rase. / Pred lepim vremenom so živali živahne, so marljive in navzgor silijo. / Če Cirila in Metoda (7. 7.) dež pere, orehe in kostanj z drevja obere. / Ako je vreme še tako deseti dan (10. 7.), tako bo z malim še veliki srpan. / Rdeča zora – mokra gora. / Zima rada z repom bije, če dolgo toplo sonce sije. / Če je Aleš (17. 7.) suhoparen in suh, si napravi za zimo topel kožuh. / Če na Marjeto (20. 7.) dež lije, seno na travniku zgnije. Marjeta grom in strelo obeta. / Ako je na Lovrenca (21. 7.) in Antona lepo še jeseni tako.

VICI

Pomlajevanje

»Ta sirup vas bo, če ga boste redno vsakodnevno uporabljali, pomladil vsaj za deset let,« reče farmacevtka.

»Joj, da mi ne bodo potem vzeli penzije,« se ustraši stranka.

Želja

»O, mlada gospodična. Vedno kadar vas vidim kako se smejite, vas želim povabiti k sebi.«

»Ste samski?«

»Ne, zobozdravnik sem.«

ALI POZNATE SVOJO OBČINO?

V prejšnji številki glasila smo vas spraševali, kaj je na posneti fotografiji in kje je bila posneta. Za pravilen odgovor, da je na **fotografiji vodnjak na Šentjernejski učni poti**, se zahvaljujemo **DAVIDU BREGARJU**. Nagrajenec naj se oglasi v Pekarni Šentjernej, ki mu podarja kebab. Pekarni Šentjernej se za podarjeno nagrado zahvaljujemo.

TOKRAT VAS SPRAŠUJEMO, KAJ JE NA POSNETI FOTOGRAFIJI IN KJE JE BILA POSNETA. Vaše odgovore pričakujemo do petka, **22. julija 2022**, na naslovu: Uredniški odbor Šentjernejskega glasila, Občina Šentjernej, Prvomajska cesta 3 a, 8310 Šentjernej ali na e-naslovu: sentjernejsko.glasilo@sentjernej.si. ■

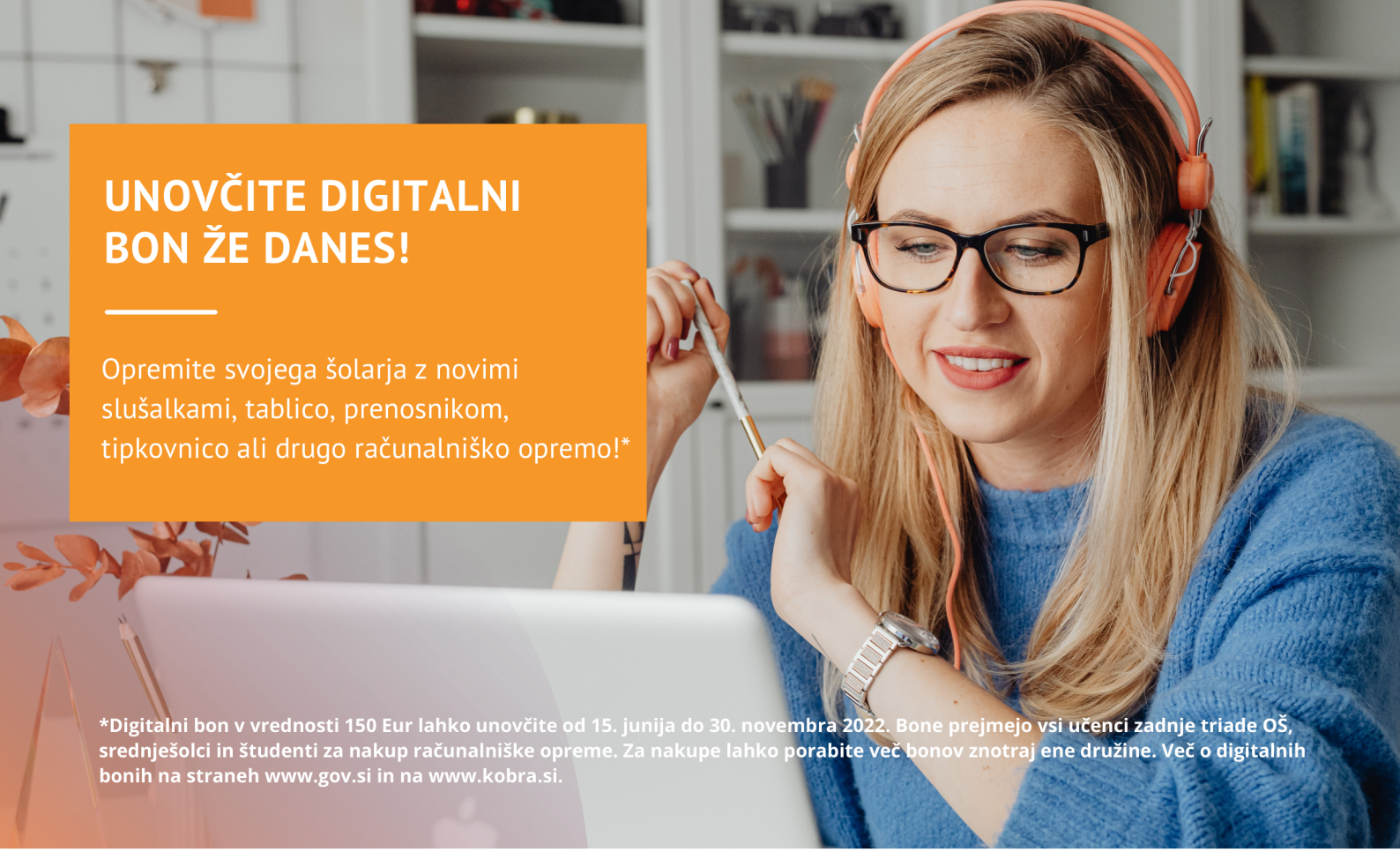

KOBRA

041 600 700 | info@kobra.si | www.kobra.si

POBARVANKA ZA NAJMLAJŠE

RIŠE:
Mojca Lampe Kajtna

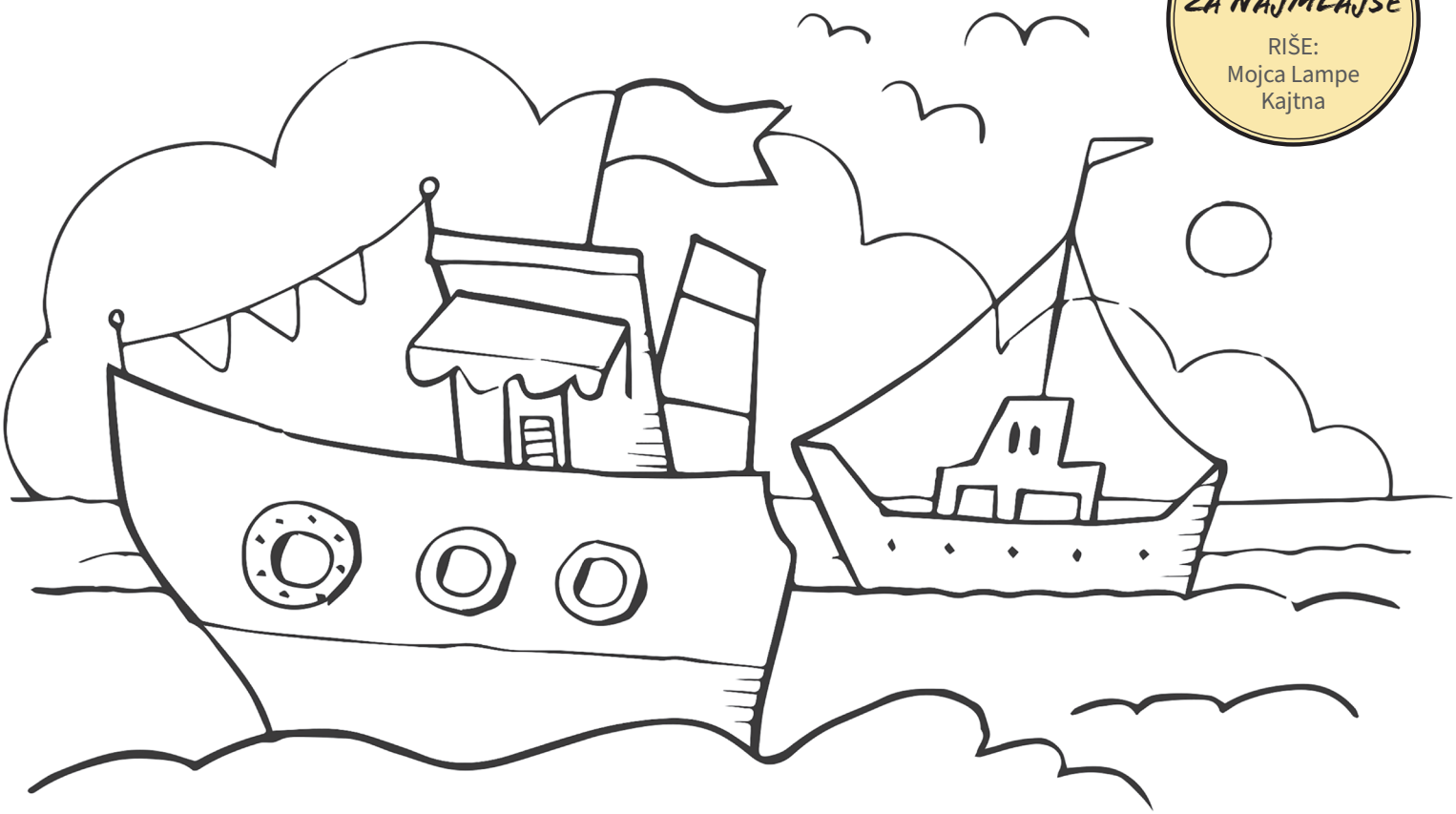

Mojca Lampe Kajtna svetuje barvanje s flomastri.